

VELT VZW

Voortgangverslag 2023-2024

Inhoud

Inleiding	3
SD 1: Velt verleidt steeds meer mensen tot eco-actie in eigen tuin en keuken	4
Velts sociale media zetten aan tot leren en experimenteren	4
Velt-magazine <i>Seizoenen</i> als bron van inspiratie en inkomsten	4
Velt-publicaties: innovatief en degelijk	5
Samenaankoopacties	5
Maai Mei Niet	6
SD 2: Velt brengt actieve burgers, lokale besturen en organisaties samen in ecoprojecten en -netwerken (mycelium)	6
Het vormingsaanbod van Velt trekt steeds meer volk	6
Ecologisch vrijwilligerschap bij Velt	7
Velt-happenings in stad en dorp	8
Gemeenten en groepen zetten eetbarebuurtinitiatieven op	9
SD 3: Velt geeft burgers ‘goesting’ en sleutels om op te komen voor een ecologisch voedselsysteem	14
Velt-campagne ‘Doe het zonder’	14
Velt promoot de ‘kortste keten’	14
SD 4: Velt betreft kwetsbare groepen in gesprek en actie rond ‘ecologisch leven’	15
Inclusief samenwerken rond ecologische leven	15
SD 5: Velt organiseert zich steeds beter om in te spelen op de ecologische en sociaal-culturele noden en kansen in de samenleving	16
Bijlage: vrijwilligersportretten uit <i>Seizoenen</i>	17

Inleiding

Dit voortgangsverslag geeft een overzicht van de resultaten van onze werking in 2023 en kijkt vooruit naar de geplande activiteiten in 2024. Als leidraad voor de planning 2024 hanteren we het Beleidsplan 2021-2025.

In 2023 draaide de werking van Velt, zowel op het secretariaat als de vrijwilligerswerking eindelijk weer goed, na het overgangsjaar 2022, waarin we bevrijd raakten van de corona-epidemie.

- De koopkrachtcrisis leidde helaas tot een daling van het aantal leden van 22.833 eind 2022 naar 22.000 eind 2023. Maar het blijft nog veel hoger dan het aantal leden eind 2019.
- Desalniettemin waren ongeveer 180 lokale groepen actief, waarvan 37 in Nederland.
- Het aantal workshops gegeven door Velt-docenten steeg weer behoorlijk naar 937 workshops in 2023.
- De Kruisbestuivingsdagen op 4 plekken in Vlaanderen en Nederland verzamelden 270 vrijwilligers, docenten en ecotuineigenaars. Via workshops, lezingen en uitwisselingen lieten we voor ieders engagement heel wat inspirerende thema's voorbijkomen.
- De Velt-ecotuindagen lokten bij benadering 25.000 bezoekers naar een kleine 300 tuinen.
- De eetbare buurten ontwikkelen zich mooi verder. In 2023 waren Velt-medewerkers actief in 61 samentuinen, voedselbos(randen), buurtboomgaarden, belevingstuinen, schoolmoestuinen en plukplekken.

In 2024 kijken we vooral uit naar:

- De verkoop van workshops buiten Velt promoten.
- Succesvolle en gesmaakte activiteiten bij Velt-groepen.
- Gedifferentieerd lidmaatschap waarmee we ook aan mensen in financiële armoede het Velt-lidmaatschap aanbieden.
- De ontmoeting met vrijwilligers tijdens 5 provinciale ontmoetingsdagen in Vlaanderen en 1 in Nederland om hen te bedanken voor 50 jaar Velt, en in dialoog te gaan over nieuwe voorstellen rond Velt als beweging.
- Een geslaagde editie van de Velt-ecotuindagen met ongeveer 300 tuinen of meer die bezoekers verwelkomen.
- De opleiding van klimaattuindocenten, junglekoks en schoolmoestuinbegeleiders.
- De inzet op klimaatbewust tuinieren met campagnes als *Laat je tuin bloemen*, *Maai mei niet*, en *Tuinrangers* in Vlaanderen, en *Tuincoaches* in Noord-Brabant in Nederland.
- *SOS Slaapkamer* en andere *Doe Het Zonder*-acties die een breed publiek verleiden met pesticidevrij tuinieren en eten.
- Feesten rond 50 jaar Velt: lokaal en in Antwerpen op 6 oktober 2024.
- Een nieuwe Velt-publicatie rond lekker plantaardig koken.
- Nieuwe inkomsten zoeken die het Velt-secretariaat en de Velt-groepen weer sterker maken in de heersende koopkrachtcrisis.
- De opstart en verdere ontwikkeling van meer dan 50 eetbare buurten en versteviging van onze ondersteuning voor hen. Met extra aandacht voor inclusiviteit in onze werking en ondersteuning.

LEESWIJZER

Het beleidsplan 2021-2025 is de leidraad voor de werking op het Velt-secretariaat. Dit beleidsplan is goedgekeurd door de algemene vergadering en door de Vlaamse Overheid, als subsidiegever. Bij elk van de strategische doelstellingen (SD) van het beleidsplan geven we aan hoe ver we staan aan het eind van 2023, en wat de geplande acties zijn in 2024.

SD 1: Velt verleidt steeds meer mensen tot eco-actie in eigen tuin en keuken

VELTS SOCIALE MEDIA ZETTEN AAN TOT LEREN EN EXPERIMENTEREN

Resultaat 2023

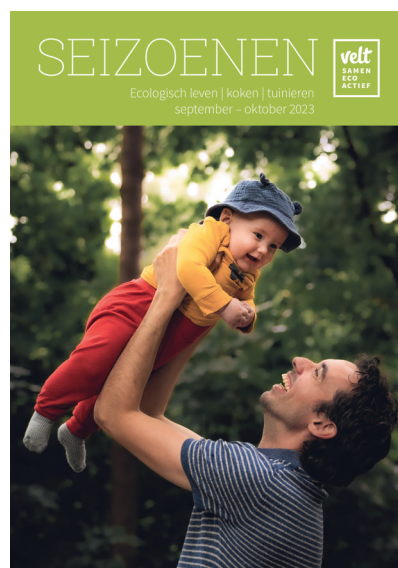
Almaar meer liefhebbers volgen de socialemediakanalen van Velt. Ook in 2023 zien we een verdere groei:

- aantal bezoeken op velt.nu: 1,6 miljoen (+ 23% tegenover 2022)
- aantal volgers op Instagram: 12.200 volgers in 2023 (+ 17% tegenover 2022)
- aantal volgers op de Facebookpagina: 36.000 volgers in 2023 (status quo)
- aantal volgers in de Facebookgroep: 54.000 volgers in 2023 (+ 14% tegenover 2022)
- aantal abonnees digitale nieuwsbrief: 62.600 abonnees in 2023 (+ 10% tegenover 2022)

Acties in 2024

We blijven actief communiceren via onze socialemediakanalen om een nieuw publiek te bereiken en te verleiden tot Velt-lidmaatschap. We zetten actief in op het verzamelen van e-mailadressen via allerlei acties.

VELT-MAGAZINE SEIZOENEN ALS BRON VAN INSPIRATIE EN INKOMSTEN

Resultaat 2023

We gaan naar een meer duurzame verzending van *Seizoenen* via een recycleerbare polyethyleenfolie in plaats van een niet-composteerbare *OK Compost Home*-folie.

We blijven inzetten op een gedrukt tijdschrift, omdat dit gemakkelijk te delen is met gezinsleden en vrienden. Zo verspreiden we de ideeën van Velt. Tegelijk laten we ook een digitaal abonnement toe voor wie wil.

De verhouding papier/digitaal voor *Seizoenen* eind 2023 is:

- 31% van de leden ontvangt een digitaal exemplaar van *Seizoenen*
- 95% van de leden ontvangt een papieren exemplaar van *Seizoenen*
- 5% van de leden ontvangt uitsluitend een digitaal exemplaar van *Seizoenen*

Dus je kunt als lid (tegelijk) een papieren en digitale versie van *Seizoenen* ontvangen.

Acties in 2024

We verlagen de drukkosten van *Seizoenen* door een alternatieve papiersoort te kiezen.

We verhogen het maximaal aantal advertenties om meer inkomsten te genereren.

We peilen naar de tevredenheid over *Seizoenen* bij de lezers via een enquête.

VELT-PUBLICATIES: INNOVATIEF EN DEGELIJK

Resultaat 2023

De dalende verkoop van publicaties in 2023 is te wijten aan de koopkrachtcrisis en het feit dat er geen nieuwe publicatie verscheen. Na enkele heel sterke jaren van verkoop, tijdens de coronaperiode, liggen de cijfers nu in lijn met de inkomsten uit 2019.

jaar	2015	2017	2019	2020	2021	2022	2023
Omzet (€)	163.500	179.582	204.744	272.023	352.323	288.539	211.372
% groei t.o.v. 2015		10%	25%	66%	115%	76%	29%

De 5 meest verkochte publicaties in 2023 zijn:

- *Groenten fermenteren* – 2002 exemplaren
- *Moestuinkalender* – 1542 exemplaren
- *Handboek ecologisch tuinieren* – 1453 exemplaren
- *Ecologische tuin van aanleg tot beheer* – 1381 exemplaren
- *Achter glas: tuinieren in serre of kas* – 1244 exemplaren

Acties 2024

Er wordt gewerkt aan een publicatie die in 2024 zal verschijnen: een boek over plantaardige eiwitrijke voeding. Dit sluit goed aan bij de beleidsinitiatieven van overheden om meer plantaardige eiwitten te eten in plaats van dierlijke eiwitten. Voor dit boek organiseren we een crowdfunding. Andere nieuwe publicaties worden nog gepland voor 2025 en 2026, want dit vraagt een voorbereiding van meerdere jaren.

SAMENAANKOOP-ACTIES

Resultaat 2023

De samenaankoop van biologische zaden en pootgoed in 2023 verliep terug succesvol. Het aandeel van zaden via Vitale Rassen (uit België) en De Zaderij (uit Nederland) nam verder toe. Zo ondersteunt Velt gericht de lokale biologische zaadteelt.

De vijfde editie van de samenaankoop biobloembollen was goed voor 2891 bestellers en 601.759 bloembollen. Het aantal bestellingen en bestellers blijft in dalende lijn ten opzichte van topjaar 2021 (corona), maar ligt wel nog altijd veel hoger dan de eerste samenaankoop.

Voor de regio Brussel organiseerden we een samenaankoop fruitbomen: 1995 fruitbomen en -struiken werden besteld door 144 bestellers en dragen bij aan meer bomen, struiken en meer eetbare buurt in het Brussels. Dat is een mooie stijging met 40% ten opzichte van 2022.

Acties 2024

Om de dalende cijfers in de particuliere verkoop op te vangen, versterken we de verkoop van biobloembollen naar gemeenten. We starten een pilot op waarbij de inwoners van twee gemeenten (Aalst en Coevorden) ook 20% korting krijgen op hun bestelling.

Nieuwe samenaankoopformules worden onderzocht om zo meer voordeel voor leden te bieden en meer inkomsten voor het Velt-secretariaat. Win-win voor iedereen.

knack

MAAI MEI NIET

Resultaat 2023

Voor het derde jaar op rij stapten we mee in de succesvolle publiekscampagne *Maaï Mei Niet*, gedragen door grote mediaspeler *Knack*. Sinds 2023 is Velt ook partner in de *Maaï Mei Niet*-campagne in Nederland, getrokken door *Elseviers Weekblad Magazine*. *Maaï Mei Niet* werd op drie jaar tijd een sterk merk met ruime bekendheid. Velt beantwoordde vragen van deelnemers, zorgde voor de nazorg van de deelnemers met een webinar en genoot van extra persaandacht, wat leidde tot nieuwe leden en extra verkoop van publicaties.

Acties 2024

Velt zet opnieuw mee haar schouders onder de campagne *Maaï Mei Niet* in België en Nederland. Via nieuwe accenten zorgen we voor de toeleiding naar de Velt-ecotuindagen, onze digitale campagnes rond bloemenweides, lokale Velt-activiteiten, de promotie van onze publicaties en een Velt-lidmaatschap.

SD 2: Velt brengt actieve burgers, lokale besturen en organisaties samen in ecoprojecten en -netwerken (mycelium)

HET VORMINGSAANBOD VAN VELT TREKT STEEDS MEER VOLK

Resultaat 2023

Het aantal aanwezigen op externe vormingen bedroeg meer dan 3640, want we hebben niet alle cijfers ontvangen. Het aantal aanwezigen op interne vormingen was hoger: 59.742.

In totaal gingen meer dan 30 nieuwe docenten aan de slag, via onze tweejaarlijkse wervingsmomenten. Na het afleggen van de positieve proeven, werden zij officieel Velt-docent. De bijbehorende proeven werden aangepast met een sterkere evaluatie op didactische vaardigheden.

De trefdagen voor docenten, hét moment voor bijscholing en kennisuitwisseling in een aangename sfeer, worden ingeschoven in de trefdagen voor vrijwilligers, regionaal gespreid. Dit maakt een kruisbestuiving tussen docenten en vrijwilligers mogelijk.

De vergoedingen voor docenten en de prijzen voor Velt-groepen en externe aanvragers worden aangepast. Dit is een noodzakelijke stap om docenten te waarderen voor hun grote inzet. Velt-groepen krijgen een begeleiding om hun prijsbeleid voor activiteiten aan te passen aan de nieuwe vergoedingen.

Velt-docenten werden ingeschakeld in de opleiding 'van vrijwilligers tot tuinrangers' in samenwerking met Inverde.

Jaaropleiding ecologische voeding

In samenwerking met Velt Gent en Velt Leiland startten er in het najaar twee proeftrajecten van de jaaropleiding ecologisch koken die we in 2024 verder zullen uitwerken en in 2025 zullen lanceren. Deze opleiding omvat de nodige kennis en ervaring om de oogst optimaal te verwerken en bewaren volgens de ecologische principes van Velt. De bedoeling is dat de opleiding een vaste waarde wordt in het opleidingslandschap van Vlaanderen en later ook Nederland.

Project Junglekoken

We startten met het project *Junglekoken*: het optimaal bereiden en bewaren van de oogst van meerjarige gewassen en al wat moeiteloos of wild groeit. Een *living lab* van 10 koks van diverse pluimage ontwikkelt materiaal en recepten tijdens seizoenskooksessies in voedselbossen in Vlaanderen. Twee Velt-docenten (Lieve Ferdinande en Michel Gonzaga) startten dit jaar ook met proefkookreeksen in voedselbossen De Houtmeerschen in Ardoeie, Velt Aalter, De Zoeten Hof in Destelbergen, Voedselbos Avansa Vlaams-Brabant en Eetbos Deinze.

Acties 2024

Net zoals in 2023, worden in 2024 ook Velt-docenten ingeschakeld in de opleiding tot Tuinranger binnen het Tuinrangerproject. Vier Velt-docenten geven zes opleidingen tot Tuinranger.

Nieuwe opleidingen van Velt-docenten rond klimaattuinen worden voorzien. Ook in 2024 worden twee wervingsmomenten voorzien, in het voorjaar en in het najaar. Kandidaat docenten kunnen aan de hand van zelfstudie en na het afleggen van een mondelinge proef en een proefworkshop officieel Velt-docent worden.

Het docentenkader wordt verder vernieuwd met focus op het reserveringssysteem dat meer zichtbaar wordt voor externe organisaties. Zo kunnen we meer workshops en lezingen bij externe organisaties brengen. Daarbij hoort ook een passende promotie van het workshopaanbod.

We zetten in op een sterkere promotie van het Velt-workshopaanbod naar externe organisaties. De belangstelling voor ecologisch leven groeit breed in de samenleving. Velt heeft op dat vlak troeven die anderen niet kunnen bieden. Dit kan leiden tot nieuwe inkomsten voor Velt en haar docenten.

Jaaropleiding ecologische voeding

De proeftrajecten voor de jaaropleiding in Velt Leieland en Velt Gent lopen verder tot het najaar 2024 en vormen de basis van de workshopreeks van 10 lessen die we ontwikkelen voor interne en externe groepen, gemeenten en bedrijven. In het najaar 2024 lanceren we een oproep voor de bijscholing voor de voedingsdocenten om deze jaarreeks te kunnen begeleiden. De bijscholing start voorjaar 2025.

Project junglekoken

Binnen het project *Junglekoken* ontwikkelen we een vierdelige workshopreeks voor eetbare buurten op basis van de kennis en ervaring die de voorbije twee jaar werden opgedaan en verder ontwikkeld. Er lopen in 2024 ook zes proefworkshopreeksen. In september start de opleiding voor docenten om de workshopreeks te kunnen geven. Deze opleiding loopt tot september 2025. De opleiding bestaat uit 9 lesdagen en bevat een stage en een examenopdracht. Er is plaats voor een tiental docenten. Communicatie start in maart 2024.

ECOLOGISCH VRIJWILLIGERSCHAP BIJ VELT

Resultaat 2023

Het vrijwilligerswerk bij Velt blijft bloeien door:

- Maandelijks een structureel bewegingsoverleg tussen Velt nationaal en Velt Nederland.
- Een achttal nieuwe Velt-groepen werd opgericht, verspreid over Vlaanderen en Nederland.
- Vier kruisbestuivingsdagen lokten vele vrijwilligers door regionaal contacten te leggen in plaats van nationaal.
- Het versimpelen van de procedure om als groep bij Velt aan te sluiten: dit stimuleert een snellere aansluiting, haalt drempels weg, zorgt voor een groei of verjonging van Velt-groepen.
- Het projectplan rond de nieuwe beweging zet stappen vooruit: door de richting verder uit te zetten, door het voorbereiden van de provinciale inspraakrondes in februari-maart 2024.

Enkele cijfers: we hebben momenteel 1382 vrijwilligers lokaal actief. 180 groepen maken Velt sterk.

Een onderverdeling in soorten groepen.

Type groep	Aantal groepen
Afdeling	114
Kern (deel van een afdeling)	3
Regionale samenwerking	6
Samenkookgroep	1
Samentuin	43
Thematische werkgroep divers	7
Voedselbos	6
Eindtotaal	180

Acties 2024

We zetten blijvend in op begeleiding op vraag door:

- 6 regionale ontmoetingsmomenten met als thema: samen bouwen aan de beweging. Dit geeft inspiratie om tot een nieuwe bewegingswerking te komen, geschikt voor de toekomst.
- 4 online sessies geven inspraak aan vrijwilligers voor het nieuwe beleidsplan 2026-2030.

Deze ontmoetingsmomenten geven de mogelijkheid om het Velt-netwerkprincipe in 2025 te lanceren, gericht op meer samenwerking met andere ecologische initiatieven.

Een nieuwe structuur voor de groei van Velt in Nederland wordt uitgewerkt in overleg met het bestaande beleidsteam Velt Nederland. Het belangrijkste doel is drie regio's in Nederland oprichten, zoals de provinciale werking in Vlaanderen.

We sluiten 50 jaar Velt af op een groot feestmoment op 6 oktober in Antwerpen. Dat wordt een spektakel voor alle Velt-vrijwilligers, Velt-docenten en Velt-sympathisanten.

VELT-HAPPENINGS IN STAD EN DORP

Resultaat 2023

We organiseerden vier kruisbestuivingsdagen in Vlaanderen en twee in Nederland. Tijdens deze dagen brachten we vrijwilligers uit Velt-groepen, eetbarebuurtinitiatieven, tuineigenaars én Velt-docenten samen. Doelstelling: elkaar bestuiven, prikkelen, leren van elkaar en samen genieten van een lekkere potluck. Het initiatief werd erg gewaardeerd en het waren stuk voor stuk rijke ontmoetingsdagen die onze vrijwilligers en de Velt-medewerkers een boost gaven. Verspreid over de diverse dagen ontmoetten we meer dan 250 actieve Velters.

Ook de tuineigenaars die zich inzetten tijdens de Velt-ecotuindagen werden uitgenodigd en kregen tijdens de kruisbestuivingsdagen hun promotiepakket. Zo bespaarden we heel wat onkosten en zorgden we voor een op en top uitstraling van Velt tijdens de Velt-ecotuindagen, waar 25.000 bezoekers konden genieten van de passie van de vele tuiniers en hun Velt-verhaal. Dankzij de inzet van een nieuwe tijdelijke medewerker en twee stagiaires konden we in 2023 ook meer inzetten op de binding tussen de tuiniers en de Velt-afdelingen. Via een belronde werden alle groepen beluisterd en gevraagd op welke manier ze kunnen bijdragen aan de Velt-ecotuindagen. Deze inzet kunnen we helaas niet jaarlijks herhalen (vanwege beperkte personeelstijd), maar we hopen dat deze belronde ook de volgende jaren nog een positief effect heeft op het eigenaarschap van de groepen over de Velt-ecotuindagen. Hetzelfde geldt voor de extra investering in het redigeren van de teksten van de tuinen op de website én de brede verspreiding van Velt-promotiemateriaal.

We experimenteerden met een nieuwe communicatiecampagne ‘Laat je tuin boomen’, in navolging van de ecotuindagen. Zo zetten we de diverse bezoekers aan om ook zelf effectief stappen te zetten naar een ecologische tuin. De brochure werd 1700 keer gedownload en de campagne leverde 1400 nieuwe contacten op voor de Velt-nieuwsbrief.

Bovenlokale initiatieven zoals zadenruilbeurzen werden beter ondersteund. We investeerden meer in de online communicatie over deze events, in de hoop de vrijwilligers te steunen en te waarderen dat ze zich helemaal geven voor de erg knappe organisatie. Onder andere de zadenruilbeurs van West-Vlaanderen genoot van een aanzienlijk hoger aantal bezoekers. Binnen de bewegings- en communicatiedienst werden duidelijke afspraken gemaakt rond de ondersteuning van bovenlokale initiatieven (met o.a. ook het aanbod om een flyer te ontwerpen, en social mediaposts te verzorgen).

Ecokookfestival

In 2023 vond het eerste ecokookfestival plaats van 15 september tot 15 oktober. Tijdens het ecokookfestival maken mensen kennis met de keuken van Velt (zoals ze dat tijdens de ecotuindagen doen met de tuin). Deelnemers kunnen genieten van diverse activiteiten zoals een kookworkshop, een oogstfeest of een culinaire wandeling in Nederland en Vlaanderen. Tijdens de eerste editie vonden al maar liefst 50 activiteiten plaats en ongeveer 1000 mensen genoten zo van ecologisch koken en eten.

Acties 2024

Vanaf de zomer 2023 mobiliseerden we alle Velt-groepen om een prachtig feestprogramma te voorzien in 2024 ter ere van het 50-jarige bestaan van Velt in 2024. We hopen zo tal van prachtige lokale feesten te zien verschijnen. Alle feestactiviteiten krijgen extra aandacht op een aparte pagina velt.nu/50-jaar en in de activiteitenpagina's van *Seizoenen*.

Met het 50-jarige bestaan van Velt lanceren we ook een nieuwe campagne die erg aansluit bij het DNA van Velt en Velters. Van 9 maart tot 9 juni organiseert Velt het *Deelfestival*. Groepen, maar ook leden en volgers op sociale media, worden uitgedaagd om actief hun passie, plantjes en receptjes te delen met voorbijgangers, burens, vrienden ... Zo hopen we met grote én kleine acties heel wat extra mensen te inspireren. Ondersteunend materiaal wordt digitaal verspreid.

Naast de lokale feestactiviteiten en de activiteiten in het kader van het deelfestival organiseren we ook een nieuwe editie van de Velt-ecotuindagen. Met een nieuw infomoment voor kandidaat tuiniers hopen we twijfelaars over de streep te trekken. Zo hopen we jaar na jaar meer tuinen te kunnen openen en zo steeds dichterbij de mensen te komen met inspirerende voorbeelden.

Ecokookfestival

Net zoals vorig jaar organiseert Velt van 15 september tot 15 oktober het *Ecokookfestival*. Een maand lang kun je genieten van tal van kookactiviteiten en aanschuiven aan de lekkerste tafels in België en Nederland. Dit jaar staat het ecokookfestival bovendien helemaal in het teken van ons nieuwe kookboek *Gewoon Plantaardig* en de bijbehorende workshopreeks *Plantaardig in 1-2-3*. Vanaf 15 augustus 2024 ontdek je het feestelijke programma op velt.nu/ecokookfestival

GEMEENTEN EN GROEPEN ZETTEN EETBAREBUURTINITIATIEVEN OP

Resultaat 2023

Generieke aanpak

Ook in 2023 bleef de interesse in de opstart van nieuwe eetbare buurten standvastig. De behoefte om elkaar te ontmoeten om samen te koken, te tuinieren, een voedselbos op te starten of zorg te dragen voor ander eetbaar lekkers in de buurt blijft groeien. We krijgen ook beduidend meer vragen van woonzorgcentra en voorzieningen voor mensen met een beperking die hun eigen tuinwerking willen openstellen voor de buurt of samen met de omwonenden een nieuw initiatief willen opstarten binnen hun domein om zo meer inclusie en meer extern leven in de brouwerij te brengen binnen hun werking. Dit is een boeiende en leerzame nieuwe

trend voor zowel ons secretariaatsteam om dit te begeleiden als voor onze Velt-docenten. Daarnaast blijft de interesse voor meerjarige planten binnen een samenproject ook stijgen: voedselbossen, buurtboomgaarden, een voedselbosrand gecombineerd met een moestuin. Variëteit is troef en dat promoten en faciliteren we graag met onze begeleidingstrajecten. Vooral op het terrein van voedselbosbegeleiding was het een jaar van verder leren en innoveren om de opgedane ervaring te consolideren in een duurzaam begeleidingsaanbod en netwerk voor dit nieuwe type eetbare buurt. We bieden telkens onze oogst- en verwerkingsworkshops aan aan initiatiefnemers, zodat die desgewenst mee in onze begeleiding geïntegreerd kunnen worden.

Samenkooktraject met CSA-boerderijen

Het begeleidingstraject werd vereenvoudigd en flexibeler (modulair systeem), zodat diverse groepen op maat kunnen worden begeleid.

We begeleidde drie samenwerkingsprojecten op CSA-boerderijen: Rawijs, De Moeiakker, Groentegem en Oogstgoed.

Samenkooktrajecten met kansengroepen

- In samenwerking met KOCA (centrum dat kinderen, jongeren en volwassenen ondersteunt die vanuit hun kwetsbaarheid nood hebben aan speciaal onderwijs en extra ondersteuning), deden we in 2022-23 een samenwerkingsproject waarbij we samen met de moeders van KOCA en mensen in armoede het improvisatiekoken uitoefenden.
- We werkten samen met de Kompaan vzw, een sociale buurtkeuken in Borgerhout, rond het plukken en verwerken van fruit. We kookten samen met mensen van Saamo bij de Kompaan in het kader van 'buurtmaaltijd op woensdagavond'.
- Samen met Beschut Wonen, Saamo, Rikolto en AP Hogeschool organiseerden we een samenwerkingsproject. Hierbij werden voedseloverschotten van Bioplanet omgetoverd tot een feestmenu waarbij leden van elke organisatie konden smullen en kennismaken met elkaar en de problematiek van voedselverspilling. In 2024 plannen we een vervolgtraject waarbij we voornamelijk mikken op politieke burgerparticipatie: gedragenheid tussen verschillende groepen om daarmee naar de politiek te stappen.
- In 2023-2024 verlenen we onze samenwerking aan ACCTING. Dit is een project dat werkt rond de European Green Deal en dat kennis, oplossingen en innovaties genereert om klimaat- en milieuvriendelijke gedragswijzigingen te stimuleren op grote schaal. In 2024 verzamelen ze info van de vrijwilligers die samenwerken in de Kompaan om inzichten te vergaren over de redenen waarom mensen voor duurzaam voedsel kiezen.
- In 2024 werken we samen met verschillende organisaties mee aan het 'Food Care netwerkevent' op 30 mei 2024 (www.ap.be/event/bridging-care-people-care-food). Deze dag is het einde van een vierjarig onderzoek waarbij men een omgeving wilt creëren waarin iedereen toegang heeft tot kwaliteitsvolle voeding, wat leidt tot een betere gezondheid en welzijn. Op 30 mei worden de behaalde resultaten gepresenteerd en biedt men een platform voor diepgaande discussies over cruciale thema's die op de agenda van de 'voedselstrategie' moeten staan. Daarom bieden we ruimte voor de inzichten, ervaringen, strategieën en methoden van alle aanwezigen tijdens onze interactieve denk- en doe-sessies.
- Velt-medewerkers waren in 2023 geregeld actief op 61 locaties in projecten gefinancierd door gemeenten, VLM, Limburg.net, een provincie, een non-profitorganisatie, een bedrijf of een Velt-groep. Daarnaast werd er door een aantal andere eetbare buurten ook ad hoc een beroep gedaan op Velt-docenten om workshops te begeleiden of hen te ondersteunen met praktijkbegeleiding op het terrein.
- Een voorbeeld als proeftuintje om elke Velter zin te doen krijgen in meer eetbaars in de buurt: de buurtboomgaard De Schans in Maaseik, in samenwerking met Velt Maasoeter.

- In onze Velt-communicatiekanalen was er geregeld aandacht voor nieuwe eetbarebuurtrealisaties, net als in de nieuwsbrief en op de website van Gemeente voor de Toekomst, die inspiratie biedt aan gemeentes: bijv. www.gemeentevordetoeekomst.be/artikel/een-magische-plek-zedelgem

Scholenwerking

Velt organiseerde 6 opleidingen voor schoolmoestuinoaches in samenwerking met IVN (in het kader van het *Jong Leren Eten*-programma), met ongeveer 130 deelnemers in totaal.

Schoolmoestuintrajecten worden opgestart in België en Nederland, ieder met specifieke noden.

Enkele voorbeelden:

- In Anzegem worden 4 workshops voorzien ter ondersteuning van de bewoners van een woonzorgcentrum, zodat ze samen met leerlingen van een naburige school kunnen tuinieren.
- In Hasselt krijgen kinderen van een BUSO-school samen met hun leerkrachten 6 workshops om hun moestuinwerking naar een hoger niveau te tillen op maat van de individuele behoeftes van de leerlingen.
- In het Nederlandse Ridderkerk wordt een schooltuin uitgebreid naar tuinieren in de kinderopvang. Een proeftraject op twee sites van SKR Ridderkerk wordt opgestart en 39 workshops worden gegeven aan kleuters en kinderen van lagere schoolleeftijd. Hoe stimuleer je de kinderen om tijdens de uren dat ze worden opgevangen hun tijd te spenderen in en rond de tuin?

De *Handleiding schoolmoestuinen* was alweer een tiental jaar oud. Tijd voor een update. Samen met de Nederlandse partner 'Jong Leren Eten' werkte Velt aan een nieuw *Handboek schooltuinen*. Naast een modernisering van de handleiding werd er extra aandacht besteed aan de financiële aspecten en het uitwerken van concrete lesideeën. Er werden twee schoolmoestuinmodellen uitgewerkt. De lancering van het nieuwe handboek vindt plaats in 2024.

Kinderen ontdekken tijdens de *Ecospelen* spelenderwijs wat duurzame voeding is door een carroussel van 5 à 6 spellen te doorlopen. Deze Ecospelen werden drie keer georganiseerd (Voedselspelen in het stadspark in Leuven, Ecokids in Laakdal, Ecospelen tijdens de jaarmarkt in Leuven). In totaal namen ruim 1000 kinderen deel.

Binnen de scholenwerking worden specifieke opdrachten uitgewerkt op vraag van externen:

- In opdracht van Enchanté vzw ontwikkelt Velt een workshop voor het project 'brooddoosnodig'. Recepten en werkwijzes voor goedkope en duurzame broodmaaltijden worden voorgesteld en samen bereid.
- In opdracht van de Kaaihoeve voert Velt een bijscholing uit voor medewerkers van West-Vlaamse kinderboerderijen over ecologisch moestuinieren met kinderen.
- In opdracht van Bioforum wordt het lespakket *Biologische landbouw en voeding* ontwikkeld voor de leerlingen derde graad slagerij en bakkerij. Het lespakket bestaat uit één algemene module over 'Wat is biologische voeding?' en twee specifieke modules voor respectievelijk biologische bakkerij en slagerij. Dit lespakket is gratis te downloaden op onder andere KlasCement.

In 2023 werd gezocht naar fondsen voor verdere professionalisering van de scholenwerking. Er werd tijd geïnvesteerd in het schrijven en indienen van een projectvoorstel 'Hoe empower je de coach van begeleidingstrajecten in educatieve tuinen?' in het kader van een Erasmus+-programma.

Brusselwerking

Onze werking in het Brussels Gewest werd bestendigd en versterkt. We zetten verder in op de fruitwerking in Brussel met de samenaankoop, de opleiding fruit, de begeleiding in Helifarm, het schoolcontract Drootbeek, de samenwerking met Velt Brussel en het onderzoeksproject Arbres. In 2023 zetten we de strategische lijnen voor meer fruitbomen in Brussel uit en de rol van Velt hierin.

Voedselbossen

We maakten de keuze om voedselbossen met vrijwilligerswerking te ondersteunen. We engageerden ons in projecten met andere organisaties om onze expertise uit te breiden. De focus ligt vooral op Vlaanderen, omdat voedselbossen in Nederland al een sterke ontwikkeling kennen, en Velt daar minder sterk staat om nog een grote rol op te nemen.

Acties in 2024

Generieke aanpak

In 2024 willen we onze eetbarebuurtwerking verder uitbouwen en consolideren. We blijven verder werken op we grote speerpunten binnen de eetbarebuurtwerking, en realiseren een aantal zaken qua interne werking die vorig jaar op het programma stonden, maar niet aan bod konden komen omdat we enerzijds meer projecten opgestart en begeleid hebben dan voorzien (we mikten op 50, het werden er uiteindelijk 61) en ons team anderzijds kampte met minder beschikbare personeelstijd door ziekte.

We focussen op de uitbouw en versterking van onze interne werking, ook op nieuwe thema's en voor nieuwe doelgroepen: we ontwikkelen een sterke communicatie, we werken instrumenten voor ondersteuning van opstartende groepen uit, we zetten standaard begeleidingstrajecten op voor voedselbossen, we investeren in pilotprojecten rond inclusief werken met een diverse groep deelnemers.

We blijven investeren in realisaties en ondersteuning van eetbare buurten op het terrein met gemengde groepen deelnemers: we mikken opnieuw op ruim 50 locaties waar we een gestructureerde ondersteuning bieden voor de ontwikkeling van nieuwe eetbare buurten of de verdere uitbouw van recent opgestarte projecten. Dat doen we cocreatief met de vrijwilligers die zich aandienen en samen met Velt-medewerkers, praktijkbegeleiders, ecokoks en voedselbosbegeleiders.

Een aantal tendensen uit 2023 zetten zich verder en er komen er ook nieuwe bij:

- Een toename van voedselbossen of gemengde projecten waarin meerjarige planten een grotere rol spelen als invulling.
- Externe financiering blijft cruciaal om een idee om te zetten naar een realisatie: VLM, Gemeente voor de Toekomst, Brussels Gewest, Limburg.net, KBS (o.a. Buurten op den Buiten), LEADER. Wij ondersteunen initiatiefnemers zoveel mogelijk bij het vinden van financiering voor hun project/voor onze begeleiding.
- Initiatiefnemers worden steeds diverser: van een buurtprojectontwikkelaar over een bedrijf tot woonzorgcentra, OCMW's of voorzieningen voor mensen met een beperking. Vooral in de categorie van de zorg zagen we in 2023 een stevige toename in de vraag, en we verwachten dat dit zich in 2024 verderzet. Op deze manier ondersteunt Velt ook projecten die maatschappelijk kwetsbaardere groepen betrekken in een eetbare buurt. Meer info onder de SD rond inclusie.

Daarnaast zijn er ook meer en meer particulieren die op privéterrein een samen-initiatief willen opstarten. Voor hen is er geen begeleiding op maat maar we proberen hen wel algemene info en ondersteuning aan te bieden.

Versterken communicatie: eetbarebuurtprojecten in de kijker in Seizoenen en op onze website

In 2024 plannen we 6 nieuwe online reportages over eetbare buurtprojecten op onze website en gaan we vanaf juli ook van start met eetbare buurtportretten in *Seizoenen*. We bereiden ook een portretreeks met 6 verschillende soorten eetbare buurten voor die in 2025 in *Seizoenen* zal verschijnen. Zo geven we de Velt-leden en bezoekers van onze website en social media een heel concreet beeld van de enorme variëteit aan eetbarebuurtprojecten, en hopelijk ook veel zin om zelf de handen uit de mouwen te steken in eigen regio.

Ondersteuning en inspiratie startende eetbare buurten

Voor samentuinen bieden we al een uitgebreid gamma aan ondersteunende instrumenten voor startende groepen die zonder begeleiding aan de slag willen. We geven deze tools een update en voorzien gelijkaardige instrumenten voor andere types eetbare buurt zoals voedselbossen en buurtboomgaarden. Dit werd in 2023 al opgestart en zal in 2024 afgewerkt worden.

Online ontmoetings- en informatiemoment voor startende eetbare buurten

In dezelfde geest van ondersteuning van bijvoorbeeld particulieren die een eetbare buurt willen starten op privéterrein of nieuwe groepen geïnteresseerden, plannen we in de loop van de maand mei een online semi-

nar waarin we een introductie ‘Hoe start je een eetbare buurt?’ geven met praktische tips voor verschillende types eetbare buurten. Als vervolg hierop, nodigen we de deelnemers uit om tijdens de Velt-ecotuindagen een eetbarebuurtproject in hun buurt te bezoeken. In het najaar hopen we tijdens ons Jubileumfeest deze mensen samen te kunnen brengen voor een informele uitwisseling gekoppeld aan een projectbezoek.

Fruitwerking

Velt zet haar begeleiding verder in de buurtboomgaarden van Zwijndrecht en Oudsbergen, en we verzorgen voor de stad Gent fruitworkshops in het kader van hun ondersteuning van collectieve moestuinen en boomgaarden of schooltuinen. Ook in Gent adviseert Velt in het kader van ons engagement binnen de Voedselraad/Gent en Garde een collectief vrijwilligers die het project *Fruitstraat Gent* in 2024 opzetten.

Samenkoken met kansengroepen

In 2024 vertalen we samen met Saamo het huidige samenkoktraject naar ‘samenkoken met kwetsbare doelgroepen’. Samen met hen zoeken we waar zij nood aan hebben inzake voeding en klimaat om zo een methode uit te werken die bruikbaar is voor toekomstige inclusieve samenkoktrajecten.

Samenkoktraject CSA-boerderijen

De lopende CSA-trajecten worden verder opgevolgd en nieuwe opportuniteiten worden geïnventariseerd.

Scholenwerking

We zetten in op het verhogen van het aantal schoolmoestuintrajecten in België en experimenteren verder met moestuinieren in de context van crèches/kinderopvangcentra in Nederland.

We zetten de organisatie van opleidingen voor schoolmoestuincoaches in Nederland in samenwerking met IVN verder.

We besteden extra aandacht aan een algemene en individuele ondersteuning van de schoolmoestuinbegeleiders door:

- Het *Handboek schooltuinen* te lanceren en gratis aan te bieden aan schoolmoestuinbegeleiders in België en Nederland.
- Het goedgekeurde Erasmus+-project ‘Hoe empower je de coach van begeleidingstrajecten in educatieve tuinen?’ uit te voeren.
- Ruimte te voorzien voor persoonlijke (ad-hoc) begeleiding van schoolmoestuinbegeleiders.
- Een docentendag te organiseren.
- Een activiteitenbibliotheek uit te rollen.

Er wordt een concept bedacht om het aspect ‘duurzame brooddozen’ (=gezond, betaalbaar en ecologisch) meer in de kijker te zetten.

Een uitdaging voor 2024 is de financiële haalbaarheid van de verschillende educatieve pakketten en begeleidingstrajecten onderzoeken.

Brusselwerking

Het project Arbres eindigt en de resultaten van het onderzoek worden geïntegreerd in de werking van Velt en bekendgemaakt. Verger Partagé en Helifarm worden verder gezet en ook het schoolcontract in Laken en het project lopen door. We zetten in op netwerking en onderzoeken mogelijke financiering om de uitgetekende strategische lijnen te concretiseren en ons werk in Brussel te kunnen bestendigen.

Voedselbossen

Velt bekijkt intern de vraag van *Tuinen van Heden* om hun website en werking over te nemen, en zo een koepelrol op te nemen in Vlaanderen rond voedselbossen met vrijwilligerswerking. Daarbij is overleg en samenwerking met andere organisaties de inzet in 2024.

Intern organiseren we verder een overleg met onze voedselbosbegeleiders om hun verbinding met onze voedselbosmedewerkers te vergroten. Tegelijk begeleiden we nieuwe voedselbosprojecten die met vrijwilligerswerking worden opgezet.

SD 3: Velt geeft burgers 'goesting' en sleutels om op te komen voor een ecologisch voedselsysteem

VELT-CAMPAGNE 'DOE HET ZONDER'

Resultaat 2023

In 2023 stonden weer heel wat acties op de planning van de campagne *Doe het zonder*.

Voor het tweede jaar op rij werd een campagne over vrolijke tuinhulpjes uitgerold in meer dan 300 tuincentra in Nederland samen met Tuinbranche Nederland. Deze keer was het thema: nuttige beestjes onder de grond.

Onze inspiratiedag *Water voor later* in Oisterwijk was een blikvanger over hoe pesticiden tot in drinkwater kunnen doordringen en wat we zelf in de tuin kunnen ondernemen voor een beter waterbeheer. Zestig geïnteresseerden kwamen luisteren.

Ons nieuwe burgeronderzoek *SOS Slaapkamer* naar pesticiden in de slaapkamer kende een vliegende start. Bijna 3000 burgers meldden zich aan. 120 werden geselecteerd op basis van wetenschappelijke criteria. Door een probleem in de logistieke keten werd dit onderzoek uitgesteld naar 2024.

De strijd tegen glyfosaat ging verder. We schreven opinies in *Knack*, open brieven naar de ministers in België en Nederland, en persberichten over de stand van zaken van stemmingen over glyfosaat. Daarnaast overhandigden we onze meer dan 7000 handtekeningen verzameld op onze online tool 'Zeg neen tegen glyfosaat'. We dagvaardden de Vlaamse overheid rond het niet naleven van Europese pesticideregelgeving in de Pesticidezaak.

Acties 2024

Ook in 2024 staat weer heel wat op de planning.

Ons burgeronderzoek *SOS Slaapkamer* wordt herhaald. In juni nemen 120 deelnemers een stofstaal in hun slaapkamer. In september/oktober verschijnt een eindrapport met de resultaten naar pesticiden in de slaapkamer.

Met Tuinbranche Nederland starten we opnieuw een bewustmakingscampagne in de tuincentra rond nuttige tuinhulpjes.

Glyfosaat werd door Europa opnieuw vergund voor 10 jaar. Toch blijven we strijden tegen deze schadelijke stof. We plannen een actie rond het oneigenlijk verkrijgen van glyfosaat door particulieren en blijven de oranje akkers in de kijker zetten.

We zetelen in de Raad van advies van het NAPAN, volgen het *Vlaams Actieplan Wilde bestuivers* en *Vlaams Actieplan Duurzaam Pesticidegebruik* op en voeren een juridische strijd tegen de Vlaamse regering in de Pesticidezaak in samenwerking met andere milieuorganisaties.

VELT PROMOOT DE 'KORTSTE KETEN'

Resultaat 2023

Deelname aan overleg voedingsstrategieën in Gent, Antwerpen en Oost-Vlaanderen bleven we verder zetten om de aandacht op de kortste keten in lokale en regionale voedselstrategieën te kunnen opvolgen, om te kunnen netwerken en in te spelen op vragen over de kortste keten.

Ook in 2023 werkte Velt nauw samen met Leefmilieu Brussel om fruit in de stad op een weloverwogen manier aan te pakken. De inzichten voortvloeiend uit het onderzoeksproject Arbres werden daarbij in rekening gebracht.

Vanuit Velt bleven we Voedsel Anders ondersteunen en we participeerden in gezamenlijk overleg en acties. Velt volgde de beleidsgroep en het voorzitterschap op en begeleidde workshops op netwerkdag Kiemkracht op 30 januari in Kortrijk. Zo brengen we het perspectief van de ecologische consument in, terwijl andere partners het perspectief van de boer benadrukken.

Rond ggo's bleven we actief om ons standpunt uit te dragen naar andere verenigingen en burgers door in te spelen op de beleidskalender. We bleven hierover communiceren met leden en sympathisanten. We onderzochten nieuwe samenwerkingen om de korte keten te promoten.

We dienden het project 'Klimaat uit de nood' in samenwerking met BBL, Beersel en Leuven in bij de Provincie Vlaams Brabant. Het project promoot lokale notenproductie en -consumptie.

Acties 2024

Velt blijft actief in Voedsel Anders (o.a. de beleidsgroep) en is opnieuw betrokken bij de organisatie van Kiemkracht in januari in Gent.

We houden de vinger aan de pols in steden met een voedselstrategie als vertegenwoordiger van de kortste keten (Gent, Brussel en Antwerpen).

Het project 'Klimaat uit de nood' gaat van start met een voorbereidend onderzoek. Daarna cocreëren we info- en actiepakketten waarmee besturen en scholen aan de slag kunnen.

SD 4: Velt betreft kwetsbare groepen in gesprek en actie rond 'ecologisch leven'

INCLUSIEF SAMENWERKEN ROND ECOLOGISCHE LEVEN

Resultaat 2023

We hielden vier interviews waarbij we uitdagingen schetsten en collectief tot een plan van aanpak probeerden komen. Een resultaat hiervan is het aanpakken van inclusiviteit binnen onze externe communicatie waaruit een plan van aanpak volgde.

We brachten het verhaal rond het traject van Velt-docent Jean-Pierre Engelman rond tuinieren in een woonzorgcentrum in *Seizoenen*. In 2024 kent dit een vervolg met een infosessie voor de geïnteresseerden.

In 2023 ontwikkelden we een tool waarbij tuiniers met een andere taalachtergrond samen tot goede afspraken kunnen komen. We testten dit in het project Arbres.

We kwamen met het eetbarebuurtteam samen rond het thema inclusiviteit in Brussel en lieten ons inhoudelijk bijstaan door Erik Claes (onderzoeker Odysee hogeschool.)

We deden extra ervaring op rond het werken met mensen in een kwetsbare positie in samenkeukens in onder andere De Kompaan vzw in Antwerpen.

Acties 2024

We zetten drie inclusieve acties op, zoals ingeschreven in het jaarplan 2024. Onder voorbehoud.

- In samenwerking met Saamo in Borgerhout. Thema: armoede, klimaat en voeding.
- In samenwerking met Saamo in Ninove: inclusief samentuinieren in een sociale woonwijk.
- Optioneel in bibliotheek Permeke in Antwerpen (taalarm tuinieren met vrouwen in een veilige context).
- Optioneel in Brussel in samenwerking met Odysee hogeschool rond buurtboomgaarden.

Deze trajecten moeten leiden tot een sterk participatiekader en methodiek waardoor we het geleerde kunnen extrapoleren.

We werken verder aan het inclusieve aspect van onze externe communicatie, zowel in taal als in beeldvorming.

We bekijken bij zowel het bestuur als het team of we stappen kunnen zetten naar een sterkere inclusieve mix, door onder andere de vacatures anders te verwoorden en op andere plekken te verspreiden.

We ontwikkelen de invoering van een financiële korting voor lidgeld en deelname aan activiteiten voor mensen die in financieel kwetsbare toestand leven. Dit kan een opstap zijn naar een gedifferentieerd lidgeld, volgens ieders koopkrachtmogelijkheden.

We stappen hiervoor mee in het Uitpassysteem (Vlaanderen) waar ook al heel wat Velt-groepen lokaal mee aan de slag gingen.

Via een interviewsessie op het secretariaat brengen we de inclusieve werking in ieder Velt-thema in beeld: door samentuinieren en samenwerken betrekken Velt vrijwilligers een divers publiek en krijgt onze werking er een sociale dimensie bij.

SD 5: Velt organiseert zich steeds beter om in te spelen op de ecologische en sociaal-culturele noden en kansen in de samenleving

Resultaat 2023

De horizontale werking op het Velt secretariaat werd verder doorgezet, waarbij ook werd gekeken naar een welzijnsgerichte en tegelijk efficiëntere werking. Om meer inzicht te krijgen in onze eigen werking doen we aan tijdschrijven via digitale tools en volgens een jaarplan, zonder dat dit weegt op onze werking. Uit de werking met jaarplannen komt ook vlotjes dit voortgangsrapport voort.

Door de aanwerving van een interne coördinator werd de horizontale werking versterkt: dit laat een beter interne communicatie toe. Een groeiend Velt-secretariaat vraagt ook een betere begeleiding van het hele team.

Het secretariaat evolueerde van januari 2023 tot maart 2024 van 22,1 voltijdsequivalenten verspreid over 32 medewerkers naar 22,7 voltijdsequivalenten verspreid over 31 medewerkers. Slechts 4 medewerkers werken voltijds, 10 medewerkers werken 60% of minder. Op 31 medewerkers zijn er 24 vrouwelijke medewerkers en 4 medewerkers met een buitenlandse origine.

Acties in 2024

Om Velt financieel gezond te houden worden nieuwe inkomsten gezocht op korte termijn en op lange termijn. We ontsnappen niet aan prijsverhogingen voor diverse leveringen en overheadkosten. Prijsverhogingen van producten en diensten die we aanbieden (boeken, docenten, samenaankopen) moeten bedachtzaam aangepakt worden door de koopkrachtcrisis. Dus we zetten vooral in op nieuwe inkomsten via legaten en schenkingen, subsidies, sponsoring, giften en samenaankopen. Daarnaast drukken we de kosten van producten waar mogelijk.

Er wordt geïnvesteerd in het up-to-date houden van onze digitale database (Client Relation Management systeem), de database achter onze websites en het Velt portaal. We bouwen Velt Beweegt verder af in 2024 en 2025. Het zoeken van docenten voor workshops verhuist in april 2024 naar het Velt Portaal, het administratieve proces rond reservatie/boeking van docenten gaat eind 2024 naar het Velt Portaal. Voor de websites van Velt-groepen via Velt Beweegt gaan we in dialoog over de behoeftes.

We voeren een nieuwe aanpak in rond functioneringsgesprekken op het Velt-secretariaat. Een nieuw traject om de impact te meten van de werking op het Velt-secretariaat wordt getest. Dit op aanbeveling van de socio-culturele subsidieverlener het Vlaamse Gewest.

Bijlage: vrijwilligersportretten uit Seizoenen

Velt is geen Velt zonder alle vrijwilligers en docenten. Of nog beter: de sterkte van Velt zijn de vele vrijwilligers en docenten, die overal mensen mee in beweging brengen op weg naar ecologisch leven.

We brengen hen graag in beeld door een aantal interview uit *Seizoenen 2023* te bundelen op de volgende pagina's.

Daisy Vercalsteren: een vrijwilligster van goud

Tekst **Inge Buntinx** Foto **Yannick Verbesselt**

Daisy is al jaren een zeer gewaardeerde vrijwilligster bij Velt. Alle Velt-medewerkers op kantoor kennen haar positieve ingesteldheid en doorzettingsvermogen. Tijd om haar en het werk dat ze – letterlijk – achter de schermen uitvoert eens in de bloemetjes te zetten.

Hoe kwam je in contact met Velt?

‘Het concept van duurzaam leven en tuinieren sprak me altijd aan. Ik spendeerde al veel tijd in samentuin Schootsvelt. Daarna ging ik ook naar de jaarvergaderingen en hielp ik tijdens de tuinbeurs Tuinkriebels. Dat was allemaal heel leuk.’

Op welk moment heb je beslist om Velt ook administratief te helpen?

‘Door lichamelijke beperkingen ben ik niet zo mobiel: stappen en lang staan is moeilijk en veroorzaakt pijn. De samentuin, een gezin met twee kinderen, het werd te zwaar.

In 2018 zocht ik een hobby die ik van thuis kon doen en die minder fysiek belastend was. Mijn oog viel op een zoekertje: *Hulp gezocht voor de Velt-ecotuindagen*. Zo raakte de bal aan het rollen.’

Wat doe jij precies voor de Velt-ecotuindagen?

‘Ik communiceer met de tuiniers die hun tuin openstellen, houd de website actueel en contacteer de Velt-lesgevers die nieuwe tuinen screenen voor ze worden opgenomen in de lijst.

Dat eerste jaar volgde ik 200 tuinen op waarvan 120 nieuwe. Dit jaar zijn er meer dan 180 nieuwe kandidaten. Samen met de Velt-collega's hervormden we het systeem om je als tuineigenaar aan te melden voor de Ecotuindagen. Het is echt een groot succes.

De maanden voor de Ecotuindagen is het uiteraard heel druk.

Daarna houd ik me bezig met andere dingen zoals het overzetten van alle info over de tuinen – in het totaal meer dan 600 – naar de nieuwe Velt-website. Deze prachtige voorbeelden van ecologisch ingerichte tuinen mogen echt niet verloren gaan. Elk jaar wisselt het aanbod voor de bezoekers en zo krijgen de tuineigenaars zelf ook de kans om andere tuinen te bezoeken.

Ik merk op welke thema's leven bij de mensen. Eerst bezochten ze vooral de samentuinen, nu zoeken ze voorbeelden van voedselbossen en plekken waar ze handige tips over *Maai Mei Niet* kunnen krijgen.’

Wat vind je het leukste als vrijwilliger?

‘Dat ik vanuit mijn eigen zetel, op de momenten die voor mij passen, kan helpen geeft me veel comfort. Het biedt afleiding als het fysiek moeilijker gaat of als ik pijn heb. Natuurlijk bezoek ik regelmatig het kantoor. Dan zie ik Riet, Joren en andere Velt-medewerkers. Ik geniet van de sociale contacten en leuke babbels. Daar wordt ook tijd voor gemaakt. Ik leerde vele tuineigenaars en andere vrijwilligers kennen en ik spreek hen regelmatig. Ja, ik help Velt, maar het leverde mij ook een groot netwerk op met gelijkgestemde mensen. Corona was daarom voor mij een moeilijke periode. Geen bezoeken meer, weg spontaniteit. Ik ben heel blij dat we elkaar weer kunnen bezoeken en dat ik iedereen in levenden lijve kan ontmoeten. Ik ben er echt van overtuigd dat vrijwilliger zijn bij Velt voor iedereen een meerwaarde is.’

Heb je nog dromen voor de toekomst?

‘Door de jaren heen heb ik natuurlijk veel geleerd over een duurzamere levensstijl en ecologisch tuinieren. Ik zie dat mijn dochter daarvan elementen meeneemt naar haar eigen huishouden: zo veel mogelijk biologische voeding gebruiken, een eigen moes- en kruidentuin aanleggen, even stilstaan bij wat je zelf kunt doen om gezonder te leven. Dat doet me veel plezier. Ik zou daarom graag mijn ervaringen delen en Velt-lesgever worden. Om mijn eigen kennis nog te verruimen volg ik sinds twee jaar de opleiding herborist. Het is echt heel interessant. Mijn eindwerk zal gaan over het gebruik van kruiden bij pijnbestrijding. In samenspraak met mijn arts en reumatoloog, proberen we dan mijn eigen medicatie aan te vullen of vervangen. Door de mogelijkheden die zich aanboden door actief te zijn bij Velt kan ik zo niet alleen anderen maar ook mezelf helpen. Een win-win voor iedereen.’

**Van harte bedankt, Daisy,
voor jouw inzet voor Velt en
een meer duurzame samenleving.**

**WIL JE NET ALS DAISY
OOK EEN Velt-DOCENT
WORDEN? DAT KAN!**

Surf naar [www.velt.nu/
word-velt-docent](http://www.velt.nu/word-velt-docent).

Voel je net als Daisy een passie
voor ecologische leven.
We vinden altijd wel een plekje
voor jouw vrijwillige inzet.
Groot of klein.

www.velt.nu/word-vrijwilliger

Veertig jaar Velt-vrijwilliger

Tekst **Gabriëlle Ma'ari** Foto **Archief Frans De Block, Mieke Vasseur voor Socius**

Maar liefst 40 jaar al is **Frans De Block** (65) actief bij Velt. Het grootste deel van die tijd was hij voorzitter van de afdeling Dendermonde. Nu heeft hij beslist om daar een punt achter te zetten. 'Het is tijd voor jonge mensen met frisse ideeën', klinkt het. Een ode aan een man met een bijzonder groot hart.

Hoe heb je Velt leren kennen?

'Ik ben met Velt in contact gekomen in het bankkantoor. Daar hing altijd een papier uit met activiteiten. Waar ik opgroeide, had ook iedereen een tuintje waar ze zelf groenten kweekten. Heel wat mensen gebruikten allerlei chemische middelen waaronder DDT, wat toen al vragen oproep. Dat heeft er allemaal samen voor gezorgd dat ik naar een aantal bijeenkomsten van Velt ben gegaan. Ze hadden daar op een bepaald moment nood aan bestuursleden en van het een kwam het ander.'

Hoe lang is dat geleden?

'Op mijn 25 was ik zeker al actief bij Velt. Rond mijn 32ste ben ik dan voorzitter geworden. Ik weet nog goed dat we in die tijd met Velt Dendermonde naar Duitsland trokken om de tuin van Heinz Erven (1900-1993) te bewonderen. Hij was een voortrekker van ecologisch tuinieren en noemde zijn tuin *Mein Paradies*. Die man zei toen "een jonge voorzitter, dat is goed want die kan nog lang meegaan." En gelijk had hij.'

Waarom ben je voorzitter geworden?

'De vorige voorzitter, Paul Raes, stopte er mee. Dus hadden ze iemand nodig en ik zag dat wel zitten. De afdeling floreerde ook, dus ik had niets te verliezen. Ik had natuurlijk wel wat verantwoordelijkheid, maar daar deinsde ik niet voor terug.'

Vroeger floreerde de afdeling. Hoe is dat geëvolueerd?

'Met corona zijn er weer meer mensen gaan tuinieren. Toen hebben we wel wat leden gewonnen. Toch blijft het moeilijk om mensen bij elkaar te krijgen. Vooral jonge mensen bereiken is een uitdaging. Iedereen heeft internet. Als je een probleem hebt in je tuin, kun je vanuit je luie stoel een oplossing vinden. Ook weten de mensen die een jaar of tien lid zijn intussen wel hoe ze – bij manier van spreken – aardappelen moeten planten. We doen ons uiterste best om een zo gevarieerd mogelijk programma in elkaar te steken, zodat we alle leden zo veel mogelijk blijven aanspreken, maar dat is niet altijd even gemakkelijk.'

Bij samentuin Roosevelt in Lebbeke blijkt dat goed te lukken

'De samentuin is een prachtige *fin de carrière*. Vorig jaar in november hebben we de tuin uit de grond gestampt. Nu bestaat hij uit een gemeenschappelijk deel, een stuk met individuele percelen en een boomgaard. Er staan ook al een chalet en een serre, en er is een oude woonwagen die dient als vergaderruimte of schuilplaats als er een plensbui is. Ik vind het vooral fijn om de dynamiek tussen de tuiniers te zien. Er is in die korte periode echt al een vorm van kameraadschap ontstaan.'

Is dat sociale aspect belangrijk voor jou?

'Zeker weten. Dat is een van de redenen waarom ik het zo leuk vind om me in te zetten voor Velt. Het is veel meer dan tuinieren. In mijn jonge jaren was ik bij de Chiro. Als je daar je jeugd doorbrengt, ben je graag in gezelschap.'

Na al die jaren zeg je het voorzitterschap bij Velt Dendermonde vaarwel. Hoe zie je de toekomst?

‘Met tuinieren zal ik nooit stoppen.
Naast mijn huis heb ik een tuin en daar
blijf ik sowieso in bezig. Bovendien zal ik
zeker nog een jaar de samentuin begelei-
den. Maar het uitwerken van frisse ideeën
laat ik nu over aan de jonge mensen.
Mijn doel is om me vooral nog te amuse-
ren met tuinieren en mijn andere hobby's.’

**Heb jij frisse ideeën?
Of een verborgen ambitie?
Of gewoon zin om de handen
uit de mouwen te steken?**

Velt werkt dankzij de vrijwillige
inzet van warme mensen
zoals Frans De Block.
Een veertigjarig engagement is
nogal groot. Maar elke hand telt!

Dus heb je zin om een activiteit
op poten te zetten of
om gelijkgestemde zielen
te ontmoeten?

SURF NAAR
www.velt.nu/word-vrijwilliger
of mail
joren@velt.nu

Na 10 jaar geeft Leen Laenens de fakkel als Velt-voorzitter door

Tekst **Gabriëlle Ma'ari** Foto **Yannick Verbesselt**

Alleen maar lovende woorden over Leen Laenens (70).

Na 10 jaar zegt ze vaarwel als Velt-voorzitter.

Maar de vereniging vaarwel zeggen? Dat nooit.

Een portret van een prachtige en krachtige vrouw.

Eén adres

Het begon allemaal toen Leen een moestuin wilde aanleggen. Ze had wel tropische landbouw gestudeerd, maar zelf je groenten telen is toch andere koek. Zo kwam ze bij Velt terecht. 'Voor wie begin jaren 1980 zelf een moestuin wilde aanleggen, was er één adres om te weten te komen hoe je dat ecologisch moest aanpakken. En dat was Velt', zegt ze.

Velt-microbe

Al snel kreeg Leen de Velt-microbe te pakken. Gedurende al die jaren was ze lid. 'Velt is iets wat je niet meer loslaat. Lange tijd ben ik "gewoon" lid geweest, want de combinatie gezin, werk en andere engagementen liet niet toe om me ook bij Velt te engageren. Maar toen ik mijn beroepsactiviteit afbouwde, kwam er tijd vrij en stelde ik me kandidaat voor het Velt-voorzitterschap.'

'Het ecologische spreekt me zo aan bij Velt. Velt staat voor ecologisch leven in de breedste betekenis. Het is veel meer dan ecologisch groenten telen. Al vrij snel kwam ook de ecologische voeding op het voorplan. Spreek gerust van een levensfilosofie waarbij je duurzaamheid doorheen je dagelijks leven weeft.

Als vrijwilligersbeweging is ook het sociale een basiswaarde van Velt. Daarnaast wil Velt wegen op het beleid. Dat kan alleen als je met velen samen een vuist maakt. Onze campagnes en het lobbywerk zijn daarvoor essentieel. We streven immers naar een samenleving waarin duurzaamheid niet meer weg te denken is.'

Uitdagingen

Toen Leen als voorzitter begon, probeerde ze in eerste instantie zicht te krijgen op hoe Velt ervoor stond en welke uitdagingen er waren. 'Als bestuurder is een van je taken om de vereniging op financieel vlak gezond te houden. Dat was en blijft een belangrijke uitdaging. Een andere is om van Velt een netwerk te maken. Bij de samentuinen is dat bijvoorbeeld al behoorlijk gelukt. Ook **Voedsel Anders** (een netwerk van middenveld- en boerenorganisaties rond agro-ecologie red.) en de **Landgenoten** (een coöperatie die werkt aan zekere toegang tot grond voor biologische boeren in Vlaanderen red.) zijn netwerken die Velt mee opgestart heeft en waar ik heel trots op ben.'

Wat volgens Leen momenteel de grootste uitdaging is voor Velt? De uitbouw in Nederland. 'Het jammere is dat het Nederlandse beleid nog niet overtuigd is van de noodzaak van Velt. Daardoor krijgen we daar nog geen substantiële ondersteuning, iets wat we in Vlaanderen als socioculturele vereniging wel hebben. Vanuit de Vlaamse overheid krijgen we trouwens steeds positieve beoordelingen. Dat is mede dankzij onze degelijke beleidsplannen die we samen met een sterk team, geëngageerde groepen en onze bestuursploeg waarmaken.'

Memorabele herinneringen

Maar dat zijn uitdagingen voor de volgende voorzitter, want na tien jaar geeft Leen de fakkel door. 'Ik heb heel wat memorabele herinneringen', blikt ze terug. 'Wat me altijd zal bijblijven, is het feest van het 40-jarige bestaan van Velt in het Felix Pakhuis in Antwerpen. De sfeer was geweldig. We spreken weleens van *Velters*, wat voor mij duidelijk het gevoel van verbondenheid bij de Velt-leden weergeeft. Dat gevoel was toen nog meer dan anders aanwezig. De jaarlijkse zomerse denkdagen met het bestuur waren ook altijd heel

‘Ze kan als geen ander de Velt-vrijwilligers inspireren door haar raak gekozen woorden, inspelend op actualiteit en met oog voor het engagement van alle vrijwilligers en het Velt-secretariaat.’

VELT-DIRECTEUR STIJN OVERLOOP

‘Doelgericht vernieuwen met als kompas de Velt-waarden en het bredere agro-ecologische plaatje: daarvoor kun je op Leen rekenen. Onder haar voorzitterschap groeide Velt verder uit tot een mooie, slagkrachtige, eigentijdse beweging. Dank je wel, Leen!’

VELT-MEDEWERKER JAN VANNOPPEN

Trots

inspirerend. En al de ontmoetingsmomenten met onze vrijwilligers heren en der.’

Het voorzitterschap missen, zal Leen daarentegen niet. ‘Ik heb dat altijd heel graag gedaan en heb het geluk dat ik kan stoppen op een moment waarop dat nog altijd zo is. Daarbij is het relatief, want het is een rol die je opneemt en die valt weg, maar de vereniging blijft en mijn leven ook. En dat laatste is zo verweven met Velt dat het Velt-verhaal voor mij zeker niet eindigt.’

Tot slot wil Leen zich nog richten tot het Velt-team. ‘Graag vermeld ik nog de evolutie in hun werking. Je moet je altijd blijven aanpassen om de uitdagingen van vandaag en morgen aan te kunnen. Denk maar aan de digitalisering van wat Velt doet via het portaal voor onze activiteiten of het bestellen van boeken. Dat heeft het Velt-team zeer goed gedaan en daar ben ik enorm trots op’, zegt ze nog.

Rien Klippel bouwt Velt mee uit in Nederland

Tekst **Gabriëlle Ma'ari** Foto's **Yannick Verbesselt, Matthijs Klippel**

In de periode waarin Rien revalideerde na een ernstige ziekte, kwam hij via zijn werk in contact met Velt. 'Ik zocht een nieuwe *way of life* en die vond ik bij Velt', zegt hij. Intussen is hij al acht jaar actief als bestuurder van Velt en al tien jaar als coördinator van de Nederlandse afdeling Velt Zeeuwse Eilanden.

Meteen enthousiast

Rien weet het nog als de dag van gisteren. Op 8 april 2011 kwam hij voor het eerst in contact met Velt. Voor zijn werk als milieukundige was hij toen betrokken bij een grensoverschrijdend project Nederland-Vlaanderen. 'Een onderdeel van dat project was het niet-chemisch beheer van verhardingen door openbare besturen. In Vlaanderen stonden ze daar verder mee dan in Nederland.'

Rien kreeg een uitnodiging voor een avond voor burgers die georganiseerd werd door de gemeente Destelbergen. 'Het was in Nederland in die tijd nog ondenkbaar dat een gemeente dát organiseerde', zegt hij. 'Ik ging er dan ook heen. Velt-docent Jan Van Bogaert verzorgde een inspirerende presentatie. Ik had nog nooit van Velt gehoord, maar ik was direct enthousiast. Daar wilde ik bijhoren!'

Iedereen telt mee

Niet onbelangrijk: de periode dat Rien Velt leerde kennen, viel samen met zijn revalidatie na een ernstige ziekte.

‘Ik zocht een nieuwe *way of life* en die vond ik bij Velt. Ik leerde dat onze westerse leefstijl onze darmbacteriën, en daarmee onze gezondheid, in gevaar brengt. Een heel klein beetje pesticiden in je eten kan al schadelijk zijn voor je darmbacteriën. Het antwoord op de vraag wat je dan wel het best eet, vond ik bij Velt. Groenten in alle kleuren en van alle soorten, biologisch en van het seizoen en het liefst uit je eigen tuin of van dichtbij. En ja hoor, dat werkte.’

Wat Rien nog meer aanspreekt aan Velt? ‘Dat is niet in een paar woorden te vatten’, zegt hij. ‘Door mijn beroep kende ik de risico’s van werkzame stoffen van pesticiden voor mens en milieu. Velt laat zien dat je helemaal geen pesticiden en kunstmest hoeft te gebruiken. Het gaat zonder en Velt weet hoe. Daarnaast is de manier waarop Velt kennis uitdraagt ook mooi. Dat gebeurt niet met de opgeheven vinger, maar uitnodigend, verleidend en prikkelend. Iedereen telt mee, of je nu vlees eet of vegan bent. Er heerst een echt familiegevoel en dat is fijn.’

Gemotiveerde bestuurder

Vanaf 2013 raakte Rien heel betrokken bij Velt. Toen richtte hij namelijk mee de afdeling Zeeuwse Eilanden op. ‘Ik vond het een uitdaging om dit op te pakken in de regio waar ik ben opgegroeid, waar ik woon en waar ik tientallen jaren als milieukundige heb gewerkt. Ik wilde helpen om een stapje in de goede richting te zetten en heb me daar dan ook voor 100 procent voor ingezet. We zijn gestart met 47 leden. In maart 2020 – net voor corona – hadden we bijna 150 leden en nu drie jaar later hebben we er 300. Ge-wel-dig!’

Intussen zit Rien ook al acht jaar in het bestuur van Velt. ‘Ook dat vond ik een hele uitdaging. Velt had in die tijd zo’n 2000 leden in Nederland. Vanuit mijn intrinsieke motivatie om meer mensen op weg te helpen naar ecologisch leven heb ik ja gezegd op de vraag om bestuurder te worden. In die functie neem ik onder andere actief deel aan de bestuursvergaderingen. In Nederland volg ik ook een aantal relevante overleggen op over bijvoorbeeld landschapsbeheer, biodiversiteit, bijen, bodembeleid en plantenziekten. In mijn rol als contactbestuurder voor Nederland onderhoud ik bovendien contacten met afdelingen waarvan we weten dat ze wat support nodig hebben.’

50-jarig bestaan

In de periode dat Rien zich inzet voor Velt, heeft hij al heel wat mooie dingen meegemaakt. ‘Zo was ik voor mijn werk eens op een bijeenkomst over het verduurzamen van de landbouw. Het ging over de bodem. In de plenaire setting citeerde ik een van de oprichters van Velt en zei het volgende: *De grond van de zaak, is de zaak van de grond*. Iedereen zat opeens rechtop in zijn stoel. Ik legde uit dat we er bij Velt vanuit gaan dat de zorg voor de bodem de basis is voor een gezond gewas. Daarin passen geen pesticiden en geen kunstmest. Jaren later word ik daar nog op aangesproken.’

Rien heeft nog veel plannen. Een van de dingen waar hij erg naar uitkijkt zijn de activiteiten voor het 50-jarige bestaan van Velt in 2024. ‘Ik zie dat uiteraard als een moment van herdenken en als iets om te vieren. Maar zeker ook als een moment om na te denken over hoe we verder moeten gaan. Duurzaamheid is immers nooit af. Verduurzamen is een werkwoord en er zijn nog zoveel mensen die hun voordeel kunnen doen met onze aanpak.’

Ook Riens kleinzoon Willem houdt van biologische groenten uit de tuin.

Samen ver- geraken

Een gesprek met de nieuwe Velt-voorzitter Paul Ongenaert

Tekst **Geertje Meire** Foto's **Jan Aelberts**

Terwijl we met een dankbaar hart Leen Laenens uitzwaaien, verwelkomen we de kersverse Velt-voorzitter. Tijd om kennis te maken met **Paul Ongenaert**.

Tuinieren als levensvisie

‘Ik ken Velt al heel lang hoor’, zegt Paul. ‘In de jaren 1980 en ’90 was ik een fervent moestuinier. Tot mijn professionele activiteiten te veel tijd opslopten en tuinieren niet meer ontspannend werkte. Toen is mijn moestuin door tijdsgebrek een siertuin geworden. Of eigenlijk: veel tuin, weinig sier, en zo ecologisch en arbeidsextensief mogelijk. Maar sinds afgelopen september ben ik met pensioen, dus dit jaar zal ik weer duchtig tuinieren, zoveel is zeker! Ik vind tuinieren een fijne activiteit, onder andere omdat je er het circulaire tegenkomt: je volgt de hele weg van zaad tot vrucht... waarna je er opnieuw het zaad kunt uithalen. En ieder jaar leer je uit je eigen fouten. Het ene floreert, het andere mislukt en je kunt gaan kijken waar dat aan ligt. Soms ligt de reden bij jezelf, soms buiten jezelf. Is dat niet meteen een mooie levensvisie? Je krijgt ook jaarlijks nieuwe kansen.’

Pauls pluktuin

‘Ik woon op den buiten, in de buurt van Lokeren, met een grote tuin. Er is een hoogstamboomgaard, waar schapen

het gras kort houden. De moestuin zal zo’n driehonderd vierkante meter beslaan, een flinke lap. Te veel voor alleen mezelf en mijn vrouw. Maar ik heb vier kinderen, inmiddels met hun eigen gezin en een drukke baan. Ik heb hen gezegd: mijn moestuin wordt een zelfpluktuin. Ik ga het niet op jullie schoot brengen, maar jullie zijn welkom om te komen oogsten!’

Ecologie in het vaandel

Zou je van jezelf durven zeggen dat je ecologisch leeft? vraagt ik Paul voorzichtig.

‘Ja, dat denk ik wel’, antwoordt hij, eveneens voorzichtig. ‘Ik ben uiteraard niet perfect, er is altijd groeimarge, maar ik heb ecologie van jongs af aan belangrijk gevonden. Ik ben bioloog van opleiding. Wanneer ik iets bestudeer en probeer te doorgronden, is het voor mij vanzelfsprekend om het ook toe te passen. *Walk your talk*. Zo koos ik decennia geleden al voor een dikke isolatielaag voor onze woning, ben ik snel overgestapt op zonne-energie en het bannen van fossiele brandstoffen, en rijd ik al geruime tijd met een hybridewagen.’

Doenkers

‘De kracht van Velt zit volgens mij in haar twee sporen’, antwoordt Paul als ik vraag hoe hij naar Velt kijkt als organisatie. ‘Enerzijds het groot aantal leden, die allemaal getriggerd zijn door ecologisch leven: zij vertegenwoordigen het DOEN. En anderzijds het nastreven van maatschappelijke impact, het beleid proberen te beïnvloeden: het DENKEN. Die twee sporen horen voor mij onherroepelijk samen. Zo lanceerde ik al ruime tijd geleden het begrip DOENKERS. Tussen haakjes: ik geloof dat je als mens beter en evenwichtiger wordt wanneer er een evenwicht is tussen beide. Idealiter zouden deze twee polen in iedere werkcontext aanwezig moeten zijn. In mijn job als directeur bij de Taborgroep is dat niet altijd eenvoudig geweest, maar ik heb bijvoorbeeld bewust nooit een persoonlijke assistent gehad. Ik deed de praktische dingen gewoon zelf: naar het kopieerapparaat lopen bijvoorbeeld – als er dan toch geprint moet worden, want dat deed ik uiteraard zo weinig mogelijk – haalt je even uit je hoofd. Ook in mijn pensioenjaren wil ik deze twee polen zo veel mogelijk ruimte geven. Naast Velt zet ik mij nog vrijwillig in voor Bond Beter Leefmilieu als

netwerkondersteuner van *Next food Chain* (een netwerk met voedingsbedrijven actief rond de eiwittransitie), als voorzitter van de Sociale Innovatiefabriek en van MPC St. Franciscus, een organisatie voor mensen met een beperking.'

Samenwerkingskunst

'Ik geloof ook sterk in samenwerking op het niveau van organisaties. De kunst en de kracht zitten hem in samenwerking, in netwerken. Wanneer je elkaar kent, kun je ook een beroep doen op elkaar. Maar je moet erin investeren en het gaat

niet sneller. Integendeel: samenwerken kost in het begin veel energie. Je moet aftoetsen, je op elkaar afstemmen etc. Dat kan soms ontgoocheling of frustratie geven, maar als je volhoudt, dan kom je samen veel verder en kun je mooie dingen bereiken, daar ben ik van overtuigd. Ik ben dan ook een grote fan van het Afrikaanse spreekwoord: *als je snel wil gaan, ga alleen; als je ver wil komen, ga dan samen.*'

We danken Paul bij voorbaat om samen met ons verder te willen gaan!

‘Er kan zoveel meer dan wat je op het eerste gezicht denkt’

Tekst **Geertje Meire** Foto's **archief Aline Sponholz**

Toen **Aline Sponholz** (35) een tiental jaar geleden in Mol kwam wonen, werd ze actief bij de twee Velt-samentuinen: de Ecodemotuin en Warmoes. ‘Nieuw voor mij was dat niet iedereen in zijn eigen perceeltje zat te wroeten, maar dat er samen werd gebrainstormd, beslist én gewerkt. En dat sprak me meteen aan.’

Eindeloze wandelingen

‘Het gevoel dat een tuin plezierig is, ervoer ik van jongs af bij mijn grootouders. Mijn zomervakanties bestonden uit meehelpen in en snoepen uit hun tuin. Ook mijn moeder weet veel over kruiden en planten. Onze wandelingen lijken soms eindeloos, want er is van alles te ontdekken en we staan dus om de haverklap stil.’

Moesmeesters

In samentuin Warmoes kreeg Aline onlangs de vraag om te helpen meer jongeren te betrekken. Zo werd het project ‘Moesmeesters’ geboren. ‘Samen met twee collega's neem ik kinderen mee in de tuin om ze al doende mee te geven dat tuinieren prettig en avontuurlijk is. We gaan zo divers mogelijk aan de slag: observeren, zaaien, koken, knutselen, ... Want kinderen leren op verschillende manieren.’

Eén groot paradijs

Intussen heeft de van oorsprong Duitse Aline haar eigen tuinparadijs én vzw in het Kempische Balen. De afstand naar de Molse samentuinen is nu te groot om er even naartoe te fietsen, maar het plezier om samen te tuinieren, is gebleven.

Met vzw Marjolein wil Aline graag één groot paradijs creëren: tuin per tuin. Daarom begeleidt ze mensen om hun tuindromen waar te maken en hen meer eigenaarschap in eigen tuin te geven. Hoewel je alle kennis uit boeken kunt halen, en er workshops en lezingen in overvloed zijn, slaagt niet iedereen erin om de praktische stap naar de eigen tuin te maken. Haar werk heeft parallellen met die van een tuinarchitect, maar dan met een educatief luikje.

Daarnaast geeft Aline – onder andere als Velt-docente – workshops over onderwerpen als kruiden en bloemen. ‘Vaak zijn het eenvoudige tips die je meegeeft, hoe je bloemenzaden oogst bijvoorbeeld. Het is niet moeilijk, maar je

Velt-ecotuindagen

‘Ik zie mijn tuin als een inspiratietuin. Je kunt er bijvoorbeeld ontdekken welke soorten bessen er bestaan, hoe ze eruitzien en smaken. Of hoe je wilde planten en dieren kunt aantrekken en toch nog zelf kunt oogsten. Of dat je je niet hoeft dood te werken in je tuin.’

Logisch dat je Alines tuin al verschillende keren kon bezoeken tijdens de Velt-ecotuindagen. ‘De eerste keer kijk je gewoon wie er komt en wat er gebeurt. Inmiddels is er wat meer te zien, zijn er structuren uitgezet. Ik geef graag een rondleiding en bied iets lekkers aan, ook uit de tuin natuurlijk. Ik moet nog bedenken wat dat dit jaar wordt, maar welkom ben je zeker!’

.....
Wil je Alines tuin bezoeken?
Ga naar [www.velt.nu/ecotuin/
ecotuin-overvloed](http://www.velt.nu/ecotuin/ecotuin-overvloed).

Overvloedig nat

moet toch op een paar zaken letten, wil je succes hebben. Ik hou van de rijkdom van de natuur, ook in wilde kruiden en eetbare bloemen. Anders gezegd: ik kijk ook graag naar wat er náást de bedden groeit.’

Verbinding

Dit jaar ligt de focus op de opstart van een eigen samentuin. ‘Ik vind het samen-aspect fijn: de gezelligheid en de verbondenheid. Vaak doet iedereen zijn eigen ding en willen we alles goed, zo niet perfect, doen, maar we hebben het als mens zo nodig om te verbinden. Ik wil niet alleen uitleggen hoe je sla zaait, maar ook dat het belangrijk is om samen te komen en te vragen hoe het gaat.’

.....

Kriebelt het om zelf ook een project te starten samen met je buurt?
Ontdek deze website: [www.velt.nu/
zelf-een-eetbare-buurt-starten](http://www.velt.nu/zelf-een-eetbare-buurt-starten).
Veel plezier!

‘We telen op vaak natte grond, en dat kan ook inspirerend zijn voor anderen. We hebben bijvoorbeeld de bedden verhoogd, wilgen geplant en we werken veel met hakselhout, waarmee we een soort ministeiger creëren. En nee, aardappelen kweken lukt niet, dat is zo. Maar blauwe bessen doen het wel goed. Dat zijn eigenlijk moerasplanten. We experimenteren veel. En hoe meer we zorgen voor de bodem, hoe beter het wordt. Mijn straatnaam heet de Breden Els, een boom die je vaak in het broek vindt. Ik heb de nieuwe samentuin alvast Overvloed gedoopt: enerzijds verwijst die naam naar het natte, maar anderzijds ook naar de overvloed aan oogst en lekkers, plezier en samenzijn.’

Marjolein vzw

‘Dankzij Velt en vzw Mier Collectief leerde en groeide ik, maar ik wilde daarnaast mijn eigen ei leggen. Uiteindelijk vond ik Marjolein goed passen. Het is een meisjesnaam, maar vooral een lekker kruid om gerechten mee op smaak te brengen. Bovendien is het ook een bijenplant, een geneeskrachtig kruid, en goed om te planten bij (fruit)bomen. Een veelzijdig kruid dus! En laat dat nu precies zijn wat ik wil meegeven: dat tuinen veelzijdig zijn, dat je er veel kunt beleven zonder veel moeite te doen. Marjolein zaait ook goed uit. Ik vind het belangrijk dat genieten voorop staat. Je moet wel allerlei dingen doen uiteraard, maar de kunst is om je tuin aan te passen aan wat je zelf leuk vindt. Geeft grasmaaien je voldoening en zielsrust, doe dat dan vooral. Maar vind je het een vervelende klus, dan neem je maar beter geen groot gazon, en kies je voor iets anders. Ik las ergens dat marjolein ook staat voor opties. Ik geloof dat er altijd mogelijkheden zijn: er kan zoveel meer dan wat je op het eerste gezicht denkt.’

Meer info: www.marjolein-vzw.be

**‘Velt is zoveel meer
dan tuinieren
of koken’**

Een gesprek met voedingsdocente Myrthe Johansen

Tekst **Gabriëlle Ma'ari** Foto's **archief Myrthe Johansen**

Zo'n vijf jaar geleden leerde **Myrthe Johansen** Velt kennen. Toen ging het opeens snel: ze werd lid en besloot meteen om voedingsdocente te worden. Nadat ze voor de nodige proeven slaagde, geeft ze regelmatig – maar naar haar gevoel nog niet genoeg – workshops fermenteren. We stelden deze sympathieke dame enkele vragen.

Hoe heb je Velt leren kennen?

‘Dat was in 2018. Na mijn opleiding natuurvoeding deelde de docent een oproep via Instagram, waarin Velt kookdocenten zocht. Ik zocht Velt op en merkte dat de vereniging helemaal bij me past. Ik ben meteen lid geworden en vervolgens heb ik gepolst hoe het juist in zijn werk gaat om docent te worden. Zo is de bal aan het rollen gegaan.’

‘In 2021 ben ik dan docente geworden. Mijn examen vond plaats in coronatijd. Toen had ik meer tijd én ik vond het een mooie aanvulling op wat ik al deed. Aanvankelijk werkte ik in het onderwijs, maar in 2013 heb ik na ziekte alles omgegooid en ben ik dus onder andere natuurvoeding gaan studeren. Eerst gaf ik alleen consulten, ontwikkelde ik recepten en schreef ik blogs over natuurvoeding. Maar ik vond het nog altijd leuk om les te geven. Ik ben daarom gaan kijken hoe ik dat kon combineren. Velt-docente worden was dé oplossing.’

Wat spreekt je zo aan bij Velt?

‘Velt zet in op ecologisch leven en alle aspecten die daarmee te maken hebben. Het is zoveel breder dan tuinieren of koken. Als ik natuurvoedingsadvies geef, benadruk ik ook altijd hoe belangrijk onze bodem is. En niet alleen voor de bodem zelf, maar ook voor je darmflora: het eigen tuintje in je buik. Gezond eten alleen is volgens mij niet voldoende. Het gaat om een levensstijl.’

‘Ook het sociale aspect van Velt spreekt me erg aan. Onlangs vond bijvoorbeeld de docentendag in Zwolle plaats. Dat is een heel fijne manier om kennis te maken met mensen van andere Velt-groepen en om de “Belgische collega's” eens te ontmoeten. Het is bij de workshops ook leuk om de deelnemers enthousiast te maken voor Velt.’

Wie volgt er zo'n workshop bij jou?

‘Een heel divers publiek. Ik heb tot nu toe vooral fermentatiewerkshops gegeven. Je hebt mensen die er nog helemaal niets van weten. Anderen hebben al ervaring en willen het nog eens opfrissen. Er komen ook mensen van alle leeftijden. Onlangs kwamen er een moeder met haar zoon en een vriendinnengroep met jonge dames. Maar ik heb ook al een workshop gegeven waarbij een man van 70 jaar deelnam die gewoon iets nieuws wilde leren.’

WORD VELT-DOCENT

Ben je net als Myrthe ervaren en gepassioneerd rond een van de Velt-thema's? Heb je de nodige didactische vaardigheden?

Ontdek of het schoentje past via www.velt.nu/word-velt-docent.

Met welke uitdagingen krijg je te maken bij je workshops? En welke uitdagingen zie je nog voor Velt?

‘Ik vind het nog altijd moeilijk om de juiste mensen te bereiken en een geschikte en betaalbare locatie te vinden. Er zijn, denk ik, genoeg mensen die geïnteresseerd zijn, maar die moeten wel weten dat ze een workshop kunnen volgen. Daarnaast vind ik het in Nederland een grote uitdaging om Velt bekender te maken. Dat kan bijvoorbeeld door de gemeentes meer te benaderen en samen te werken met andere instanties die eenzelfde visie hebben.’

Welke Velt-plannen heb je nog?

‘Ik zou in de toekomst graag meer workshops geven. Nu ligt de focus bij mij vooral op groenten fermenteren. Ik ben daarmee begonnen toen het Velt-boek *Groenten fermenteren* uitkwam en doe dat dus nog steeds. Maar ik kan veel verschillende voedingsworkshops geven. Een aanbod op maat is ook mogelijk. Ik kreeg onlangs de vraag of ik iets over gefermenteerde dranken zou kunnen vertellen. Daarvoor ben ik nu zelf een workshop aan het ontwikkelen.

Wordt vervolgd!’

**ORGANISEER
EEN KOOKWORKSHOP**

Heb of ken jij een geschikte locatie om kookworkshops te organiseren? Of wil je in je huiskamer best weleens wat mensen uitnodigen om samen met een Velt-docent nieuwe recepten te ontdekken?

Ontdek ons aanbod op www.velt.nu/aanbod-workshops-en-lezingen.

Dirk is bijna 25 jaar voorzitter van Velt Westland: 'Het sociaal contact is onbetaalbaar'

Tekst **Gabriëlle Ma'ari** Foto's **archief Dirk De Ridder**

Via zijn werk kwam **Dirk De Ridder** in contact met Velt. 'Dat is intussen zeker dertig jaar geleden', vertelt hij. Niet veel later werd hij voorzitter van de afdeling Velt Westland. Iets wat hij voorlopig nog altijd met veel plezier doet.

Tuiniermicrobe

Voor zijn pensioen werkte Dirk voor New Holland, een firma die machines voor landbouwers maakt. En zo leerde hij Velt kennen. 'Een collega vertelde me erover', zegt hij. 'Ik was meteen geïnteresseerd.'

Dirk was namelijk al langer bezig met tuinieren. Al is het niet zo dat hij dat met de paplepel kreeg ingegeven. Zijn ouders hadden wel een tuin, maar die bestond uit een grote 'pelouse'. Toen hij werkte, kocht hij een stuk grond en kreeg de tuiniermicrobe hem te pakken.

Gemakkelijk beginnen

'Je moet gemakkelijk beginnen', tipt hij. 'Anders houd je het toch niet vol.' Zelf zaait hij bijna alles voor. Zo kun je vroeg in het jaar beginnen en je oppervlakte extra goed benutten. 'Mijn peulerwtjes zaai ik voor in februari en in maart plant ik ze uit. Begin juni kan ik ze oogsten. Daarna zet ik prei. Dat heeft meerdere voordelen. Als je de erwten vroeg zaait, zul je minder last hebben van wormpjes. Ook goed meegenomen: peulerwtjes zorgen ervoor dat er stikstof in de grond gaat en prei haalt dat er weer uit.'

Om de beestjes van zijn prei weg te houden, gebruikt Dirk preinetten. 'Die netten hebben gaatjes met een doorsnede van amper 0,8 mm. Zo kan zelfs de kleine preivlieg niet aan mijn groenten. De netten zijn ook stevig. Je kunt ze niet doorknippen met een gewone schaar, je moet ze met een speciaal mes snijden. Maar geen zorgen, dat hoeft je niet elk jaar te doen. De netten gaan tientallen jaren mee. En als ze versleten zijn, kun je ze nog gebruiken om je bessen af te dekken.'

Ook voor aardappelen heeft Dirk een handig hulpmiddel, namelijk een vlies met gaatjes. 'Dat heb ik ontdekt in Torhout', zegt hij. 'Als je dat gebruikt, kun je je aardappelen heel vroeg zetten. Als het vriest, zijn immers alleen de topjes bevroren. Tussen juni en juli zijn mijn aardappelen klaar om te oogsten. Soms zet ik dan een nateelt van boontjes, winterbloemkool of een groenbemester.'

Wie geeft, die krijgt

Jaar na jaar heeft Dirk een mooie oogst. En dat terwijl hij nooit pesticiden heeft gebruikt. 'Die zijn compleet overbodig. Bovendien schaden ze de gezondheid en zijn ze slecht voor de omgeving.' En die boodschap probeert Dirk al 25 jaar – zo lang is hij voorzitter van Velt-Westland – te verspreiden. Met succes, zo blijkt. In het begin van zijn voorzitterschap telde de afdeling 130 leden. Nu zijn dat er al meer dan 300.

Of Dirk het nog altijd leuk vindt om Velt-voorzitter te zijn? 'Zeker weten, al geef ik de fakkel binnen een paar jaar graag door aan iemand anders. Vooral het sociaal contact vind ik belangrijk, dat is echt onbetaalbaar. Ik vind het leuk om mijn kennis te delen en om te netwerken. Ook mijn oogst deel ik trouwens. Uit een tuin van 2700 vierkante meter met boomgaard valt wel wat te rapen. En ik ben er zeker van: wie geeft, die krijgt.'

ZIN OM TE HELPEN?

Wil je helpen bij het verspreiden van het ecologische verhaal? Vind je het fijn (meer) contact te hebben met mensen die dezelfde waarden delen? Ga in gesprek met de vrijwilligers van een Velt-groep in je buurt. Vertel hen wat meer over jezelf: waar heb je zin in, wat vind je belangrijk en hoeveel beschikbare tijd heb je. Wedden dat er een match is? Kijk eens op

[www.velt.nu/
helpen-een-velt-groep](http://www.velt.nu/helpen-een-velt-groep)

Haiko van der Velde richtte samen met 5 vrienden Velt Zwolle op 'De vereniging sprak me meteen aan'

Tekst **Gabriëlle Ma'ari** Foto's **Xander van Ommen**

Al een tijdje speelden **Haiko van der Velde** en vijf tuin vrienden met het idee om samen te werken. Eerst wilden ze dat doen met een zelfoogsttuin, maar uiteindelijk richtten ze in 2016 de Velt-groep in Zwolle op. En daar zijn ze nog altijd heel blij mee. 'Als tuinier ben je vaak alleen aan het werk in de tuin, maar als Velt-lid heb je veel meer connecties', aldus Haiko.

Stadsuitbreiding

Voor zijn pensioen had Haiko een biowinkel. Het ecologische aspect van Velt is voor hem dan ook heel belangrijk. En dat geldt ook voor de vijf stadsgenoten waarmee hij samen Velt Zwolle op poten heeft gezet. 'We delen dezelfde hobby: biologisch tuinieren. Daarom hadden we het plan om een zelfoogsttuin uit de grond te stampen.'

Daarvoor kregen ze van de gemeente een stuk grond voor tijdelijk gebruik. Op termijn was die ruimte bestemd voor stadsuitbreiding, maar dat gebeurde helaas al snel. Daardoor kwamen de vrienden met een ander idee op de proppen. Ze wilden een nieuwe Velt-groep oprichten. Zo gezegd, zo gedaan. Eind 2016, nu bijna zes jaar geleden, ontstond Velt Zwolle.

'Hoe ik voor het eerst van Velt heb gehoord, weet ik niet meer. Ik denk dat ik Velt ooit op een moestuinmarkt ben tegengekomen. De vereniging sprak me meteen aan. Bij mijn tuin vrienden was dat hetzelfde. Die hadden natuurlijk wel verschillende achtergronden. Een met onderwijservaring is Velt-docent geworden. Een ander met veel ervaring met cijfers, werd penningmeester. Samen vormen we een goed team.'

Plantenmarkten

Haiko is secretaris en verantwoordelijk voor het programma van Velt Zwolle. Denk aan cursussen, workshops en markten. 'Vanaf het begin hebben we de zaad- en bloemboluitgiften na de samenaankopen gecombineerd met een tuinmarkt waar dan ook verscheidene ecologische standhouders staan. We wilden meer doen dan de biologische zaden en bloembollen gewoon afgeven. Het moet een echt feest worden. Intussen zijn onze markten dan ook bekend in de regio.'

De afdeling organiseert de zadenmarkt aan het einde van de winter. In het voorjaar is er dan de plantjesmarkt, die volgens Haiko druk bezocht wordt. In oktober is er nog een najaarstuinmarkt, waar je bestelde bloembollen kunt afhalen. En in de nazomer is er een tomatenproeffestival.

Tomatenfanaat

Tijdens dit tomatenproeffestival worden de favorieten, die door meerdere tomatenfanaten worden ingebracht, beoordeeld door een vakjury en een publieksjury. 'De Black & Red Boar was de ontdekking van vorig jaar', zegt Haiko, die zelf gek is op tomaten. 'Hij is mooi van vorm, kleur en smaak. Hij heeft eigenlijk alles wat een goede tomaat moet hebben.'

Haiko heeft in zijn tuin een kas met diverse rassen. Hij werkt ook als vrijwilliger bij de tuingroep van de Kas van Kaat, een sociale onderneming met onder meer een grote kas waar verschillende variëteiten tomaten groeien. 'Dit jaar telen we er dertig rassen. Vorig jaar waren dat er nog meer, maar dat werd te veel. De keukenbrigade van het complex is in ieder geval heel blij met de verscheidenheid aan tomaten die ze kunnen verwerken. Er is ook een marktkraampje waar de tomaten worden verkocht.'

Toekomst

Haiko is nu 70 jaar, maar aan stoppen denkt hij voorlopig niet. Ook de rest van de kerngroep, weliswaar allemaal jonger, doet nog altijd met veel enthousiasme mee. 'We letten wel goed op mogelijke opvolgers voor als er iemand zou uitvallen, maar voorlopig vinden we het allemaal nog heel leuk. Voor de groei van de Velt-idealen vind ik het van belang om onze activiteiten open te stellen voor iedereen die geïnteresseerd is in duurzaam tuinieren en gezond eten. En waar mogelijk werken we samen met andere organisaties.'

WIL JIJ OOK EEN VELT-GROEP?

Kriebelt het om ook in jouw buurt een Velt-groep op te richten? Mail vrijwilligers@velt.nu. Joren en Anne vertellen je graag wat het inhoudt en wat er allemaal kan om ecologie in jouw buurt op de kaart te zetten.

**‘Wie zich inzet
voor Velt
heeft een passie’**

Velt-lid, Velt-docent, bestuurder van Velt Hageland én medewerker bij Velt. Janina Van den Hauten is het allemaal. De Velt-filosofie is haar dan ook met de paplepel ingegeven. Haar ouders hadden een moestuin, waar ze als kind uren doorbracht. ‘Toen ik alleen ging wonen, ben ik meteen zelf lid geworden’, zegt Janina. Wij stelden enkele vragen aan deze gedreven vrouw.

‘Ik ging niet alleen met een plantje naar huis. Het mooie aan zo’n plantenruilbeurs is dat je ook nieuwe ideeën en inzichten krijgt.’

Hoe heb je Velt leren kennen?

‘Door mijn ouders. Al zo lang ik me kan herinneren, zijn ze lid van Velt. Ik ken de vereniging dus al lang. We hadden een grote moestuin en dat vond ik als kind geweldig. Ik kon er echt veel tijd doorbrengen door bijvoorbeeld jager-verzamelaar te spelen. Daardoor kende ik veel groenten. Iets wat ik mijn kinderen ook wil meegeven.’

Waarom is Velt volgens jou zo belangrijk?

‘Heel wat mensen die zich inzetten voor Velt, hebben een bepaalde passie. Dat voelde ik onlangs nog maar eens bij een plantenruilbeurs. Ik heb al genoeg planten, dus vooraf had ik me voorgenomen niets mee te nemen. Maar toen er iemand heel gepassioneerd aan het vertellen was over een bepaald tomatenras, waar ik nog niet van had gehoord, kon ik het toch niet laten om een plantje mee naar huis te nemen. Ik ging trouwens niet alleen met een plantje naar huis. Het mooie aan zo’n beurs is dat je ook nieuwe ideeën en inzichten krijgt.’

Wanneer besloot je om Velt-lid te worden?

‘Toen ik alleen ging wonen, ben ik meteen Velt-lid geworden. De volgende stap was Velt-docent. Ik heb tien jaar als kleuterjuf gewerkt, maar toen mijn tweeling zeven maanden was, besloot ik te stoppen. Ik had nood aan iets anders. En toen kwam de oproep voor moestuincoaches op mijn pad. Dat sprak me meteen aan.’

Behalve Velt-lid en -docent, ben je ook bestuurder van Velt-afdeling Hageland. Welke functie heb je daar?

‘Ik houd me vooral bezig met de nieuwsbrieven. En ik help met bloembollen en zaden sorteren na de samenaankopen. Bovendien teken ik altijd present op de ruilbeurzen. Nu geeft onze afdeling voornamelijk moestuin- en fruitworkshops, maar in de toekomst wil ik mijn schouders ook graag onder voedingsworkshops zetten.’

Intussen werk ik trouwens ook op het secretariaat van Velt. Daar zet ik me al bijna twee jaar in voor de werving en begeleiding van nieuwe docenten.’

Wat zijn volgens jou de uitdagingen voor Velt?

‘Er is nood aan Velt-docenten in Brussel. Maar daar kampen we met het talenprobleem. Op zich willen we ook wel Franstalige docenten, maar daar komt wel wat bij kijken. Dan moeten we heel wat dingen vertalen. Anderzijds is het jammer om het niet te doen. Die kwestie moeten we nog eens goed bekijken.’

Hoe zie je de toekomst van Velt?

‘In mijn ogen blijft Velt broodnodig. Velt maakt mensen bewust en dat is ook wat ik zo mooi vind aan de organisatie. Denk bijvoorbeeld aan SOS Slaapkamer en de link met huisdieren. Veel mensen staan er niet bij stil dat vlooiensbandjes pesticiden bevatten en Velt probeert daar verandering in te brengen. Ik ben blij dat ik mijn steentje daaraan kan bijdragen.’

‘Er is een berg kennis aanwezig bij Velt-docenten’

Tekst **Geertje Meire** Foto **Saskia op de Weegh** Illustratie **Sifra Timmermans**

‘Ik kom eraan, ik zet je even op de standaard’, stuurt ze me net voor ons telefonisch interview. Daarmee weet ik meteen dat ik met een ervaren online beller te maken heb. ‘Ik heb veel online workshops gegeven voor Velt’, vertrouwt **Cathy Verschoor** uit Deventer me toe. ‘Ik stond altijd achter het concept, het heeft veel voordelen. En lesgeven is sowieso mijn ding, ik wil mijn kennis delen.’ Cathy is trainer en volgde tien jaar geleden een opleiding tot natuurvoedingskundige. ‘Ik liep toen stage in een keuken waar ze restjes tot spreads verwerkten – geweldig vond ik dat. Toen ik naar de naam vroeg, was het antwoord: bij Velt noemen ze dat *ecosmos*!’

Roeping

‘Ik kende Velt van de Velt-bijbel: *Het handboek ecologisch tuinieren*. Zelf ben ik geen tuinier, maar door met koken bezig te zijn, ga je je interesseren voor de volledige keten. Wanneer je mooie groenten hebt, is het belangrijk hoe ze op je bord komen. Mensen leren hoe je dat kunt doen, direct koken uit de tuin zeg maar, dát is mijn roeping. Ik houd van een praktische, low profile aanpak: hoe maak je smeersels, hoe kun je restjes verwerken ... Ik kon me vinden in de Velt-principes en wilde graag iets doen voor de organisatie met mijn kennis. Velt was in die tijd nog niet zo groot in Nederland, maar we hebben een lokale afdeling opgezet in Zutphen/Deventer, waar ik ook voorzitter van werd. Dat was niet de bedoeling, want het is een heel andere rol, en het ging mij altijd om het lesgeven. In de coronaperiode is de afdeling opgedoekt. In die tijd heb ik wel veel online kookworkshops gegeven. Voor de duidelijkheid: tijdens die workshops is iedereen in eigen keuken aan het werk. De recepten stuur ik van tevoren.’

Leren fermenteren

‘Ik ben grote fan van fermenteren. Het is geweldig leuk om dat trucje te laten zien. Erg simpel ook, en veel meer dan die zuurkoolpot in de winter. Het hoeft niet meteen in een 10-liter vat, begin gewoon met een leeg jampotje. Ook hier is een mooie rol weggelegd voor seizoensgroenten of restjes. Het Velt-boek *Groenten fermenteren* is dan ook handig ingedeeld per seizoen. Daarin steekt het mijns inziens uit boven andere boeken.’

‘Je hebt heel snelle fermentaties, bijvoorbeeld van rabarber. In een pickle-pers heb je dat binnen twee tot drie uur, en laat dat nu net de duur van een workshop zijn. Wanneer ik dat aan het begin van een (online) les vertel, lopen heel wat deelnemers meteen hun tuin in om rabarber te halen. Heerlijk, toch? Dat is een voordeel van thuis een workshop volgen. En het maakt niet uit waar je je bevindt: iemand deed eens mee vanuit zijn vakantiehuis in Frankrijk. Er zijn ook nadelen natuurlijk: je kunt niet samen proeven en eten als de les online is, dat is jammer.’

‘Soms houden deelnemers hun probeersels van de vorige les voor het scherm: Ziet dit er goed uit? Is dit schimmel? Weer een pluspunt voor de lesgever is dat het heel wat minder voorbereidingstijd en geld kost. Ik werk niet met een powerpoint, maar laat alles gewoon zien.’

Keet mee

Voor mensen die het leuk vinden om samen te koken, organiseert kok Cathy in de zomer kookvakanties. 'Het is een combinatie van vegetarisch, improvisatie- en restjeskoken. Maar ook vakantie, hoor: we doen heel relaxed. Ik vraag de deelnemers op voorhand wat ze willen leren, want het is een uitgelezen moment om uit te proberen waar je zelf niet toe komt. Zo bereiden we al tofoe, tempé en seitan *from scratch*. Ik deel graag mijn kennis en dat vinden mensen leuk.'

'Mijn bescheiden mening: Velt is sterk in het overdragen van kennis via haar talrijke boeken. Maar er is ook een berg kennis aanwezig bij veel Velt-docenten en ik denk dat die nog meer zou kunnen worden ingezet. Nu is het zo dat je als docent gevraagd dient te worden door een afdeling, en wanneer je niet met een afdeling verbonden bent, is dat lastig.' Hint voor de Velt-groepen: je kunt Cathy boeken, live of online!

'O ja, mijn bedrijfsnaam lag voor de hand', vindt Cathy – spreek uit Keetie. 'Het is een uitnodiging om plezier te hebben én mee te doen aan de voedingsrevolutie. Keet mee dus.'

VRAAG ZELF EEN WORKSHOP AAN!

Wist je dat iedereen een workshop kan aanvragen bij Velt? Wil je samen met je burens een kookworkshop met begeleiding van een Velt-docent? Of droom je ervan om jouw collega's te inspireren op een teamactiviteit? Ontdek het rijke aanbod aan workshops voor iedereen, via www.velt.nu/workshops.

Zoek een onderwerp dat jou aanspreekt en vul het aanvraagformulier in. Dan gaat Velt-collega Inge voor jou op zoek naar een geschikte docent en verleiden we samen meer en meer mensen om ecologisch te leven, koken en tuinieren. Doen!

Wil je meer ontdekken over Cathy zelf? Kijk op www.keetmee.nl.

Ecodemotuï Mol: open voor inspiratie en transpiratie!

Tekst **Geertje Meire** Foto's **Willy Helsen**

De regio Mol is gezegend met maar liefst drie samentuinen. Een daarvan is de Ecodemotuï. Het initiatief en de logistieke ondersteuning komen van de gemeente, het beheer en de inhoudelijke aansturing gebeuren door Velt-vrijwilligers. In een vlotte babbel vertellen de twee trekkers, **Willy Helsen** en **Stef De Boeck**, me álles.

Brug tussen theorie en praktijk

Iedereen kan een kijkje komen nemen. Zelfs Jeroen Meus was al eens te gast! Je wordt hier getraakteerd op verschillende siertuinen, bloemenvelden, bosranden, fruitteelten, waterdoorlatende verhardingen ... Een stuk van zo'n 4 are is een echte samentuin met ook weer voor ieder wat wils: wissel- en serre-teelt, permacultuur en een kruiden-spiraal. 'De tuin geeft ons de mogelijkheid om als Velt-afdeling een brug te slaan tussen theorie en praktijk', zegt Stef.

Alles laten zien

De demotuï bestaat al twaalf jaar en beslaat 62 are. Op een achterliggend stuk is een voedselbosrand in ontwikkeling met onder andere bijzondere lijsterbessen en meidoorns met grote, eetbare bessen.

WILLY: 'Het is best een zoektocht, we leren gaandeweg. Ook dát mogen mensen zien. Of we tonen dat je woekierend kweekgras kunt onderdrukken met karton. Handig en arbeidseconomisch. Dat is nodig, want we zijn hier maar een paar uur per week. Het motto van de tuin?

Open voor inspiratie en transpiratie!' 'Maar ook voor motivatie, educatie en *amusatie*', vult Stef lachend aan.

Transitie

Een twaalfstal mensen vormt de vaste kerngroep die samen de moestuin bewerkt en de oogst deelt. Stef en Willy leggen zich toe op de verdere transitie van de tuin, bijvoorbeeld van ruig (kweek)grasland naar andere biodiversere, klimaatbestendige biotopen.

STEF: 'We ambiëren nog een fruitwerkgroep die zich ontfermt over de oude en nieuwe aanplant van klein- en leifruit en de hoogstamboomgaard. Het bloemenveld kan vaak op bewonderende blikken rekenen. Bijvoorbeeld als de beemd-kroon weelderig bloeit als een paarsblauwe wolk. In de siertuin hebben we bewust de overstap gemaakt van planten uit het tuincentrum naar meer inheemse soorten en zadenmengsels. Natuurontwikkeling gaat gepaard met veel geduld en dus is het goed om hier te kunnen tonen hoe een aanplant er na vijf jaar uitziet.'

Kom, kom, kom!

De heren grijpen trouwens elke kans om iedereen naar de Ecodemotuï te lokken.

STEF: 'We trekken volk, maar het mag altijd meer zijn. De nieuwsbrief gaat naar ruim 600 Velt-leden, maar we willen een diverser publiek bereiken. Soms lukt dat: een jaar nadat de gemeente Balen – ook binnen ons werkingsgebied – een 1001-bomenactie hield, waarbij inwoners gratis een boom konden krijgen, gaven we een snoeiles aan tachtig deelnemers! Mensen voor langere tijd binden, blijft weliswaar moeilijk.'

Samen-werken

WILLY: 'We geloven sowieso in kruisbestuiving met andere organisaties om het ecologische gedachtegoed te verspreiden: samenwerken met de gemeente, scholen en plaatselijke verenigingen. We namen deel aan een project "Kempense ovenschotels". Je vond ons toen op marktjes met een mobiele, houtgestookte leemoven. In plaats van pizza's met tomatensaus gebruikten we in het voorjaar daslook of asperges. Op die manier konden we in gesprek gaan rond thema's als seizoensgroenten, korte keten en bio.'

Toekomstideeën

WILLY: 'We hebben jaren meegedaan aan de *World Kitchen Garden Day*, eind augustus. Dat is de ideale periode om de brug te slaan tussen keukens en moestuin. De Velt-ecotuidagen in juni zijn niet ideaal voor groenten, meer voor siertuinen. We hopen dat er ooit heuse Velt-oogstfeesten komen.'

Zijn er nog uitdagingen voor de toekomst? 'Ik denk minder hokjesdenken en meer samenwerking', zegt Willy. 'Er zijn veel kleine verenigingen met ecologie bezig. Overkoepeling is nodig.'

STEF VULT AAN: 'We grijpen de kansen die zich voordoen en spelen bij de maandelijkse infoavond en kookworkshop in op actuele thema's. We stellen niet meer vooraf een heel jaarprogramma op. Binnenkort proberen we een soepfestival uit. Ach, ik zie het zo: je moet veel zaaien, en af en toe oogst je dan een beetje van de ene, of pluk je vruchten van de andere activiteit.'

DE ZADENLIJST VAN VELT IS ER WEER.

Het nieuwe aanbod wordt in de Ecodemotuin stevast getest. Komt dat zien!

Je kunt de demotuin bezoeken op zaterdagvoormiddag. Meer info: www.velt.nu/velt-mol.

* Willy vertelde me niet zonder trots dat in Mol de ecologische werking dit jaar al 50 jaar bestaat – langer dan Velt zelf!

Velt vzw
Vereniging voor Ecologisch Leven en Tuinieren
Uitbreidingstraat 392c,
2600 Berchem
T +32 3 281 74 75
info@velt.nu
www.velt.nu

velt
SAMEN
ECO
ACTIEF